

Bērnu,
ģimenes
un sabiedrības
integrācijas
lietu ministrija

**Uzturlīdzekļu garantiju fonda
administrācijas
2008. gada publiskais pārskats**

2008. gada publiskais pārskats

IEVADS

Ministra uzruna

Direktora uzruna

I PAMATINFORMĀCIJA

1. Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija

- 1.1. Uzdevumi un kompetence
- 1.2. Struktūra, struktūrvienību funkcijas
  - 1.2.1. Direktors
  - 1.2.2. Sabiedrisko attiecību speciālists
  - 1.2.3. Administratīvais departaments
  - 1.2.4. Finanšu departaments
  - 1.2.5. Juridiskais departaments
  - 1.2.6. Starptautiskās sadarbības departaments
  - 1.2.7. Lietvedības nodaļa

II IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2. Fonda administrācijas darbība, nodrošinot uzturlīdzekļu izmaksu

- 2.1. Vecāku un bērnu skaits, kuriem maksāti uzturlīdzekļi no fonda
- 2.2. Fonda administrācijas saņemtie iesniegumi un tiem pievienotie dokumenti
- 2.3. Fonda administrācijas pieņemtie lēmumi
  - 2.3.1. Lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksu
  - 2.3.2. Lēmumi par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus
  - 2.3.3. Lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu
  - 2.3.4. Lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu
  - 2.3.5. Lēmumi lietās, kurās iesniedzējs sniedzis nepatiesas ziņas
  - 2.3.6. Iesniegumi par fonda administrācijas pieņemto lēmumu apstrīdēšanu

3. Fonda administrācijas darbība, nodrošinot uzturlīdzekļu piedziņu no parādniekiem

- 3.1. Fonda administrācijā reģistrētie parādnieki
- 3.2. Regresa kārtībā atgūtie uzturlīdzekļi
- 3.3. Parādnieku mantiskā stāvokļa pārbaude un sadarbība ar zvērinātiem tiesu izpildītājiem
- 3.4. Iesniegumi tiesībsargājošajām iestādēm ar lūgumu Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā uzsākt kriminālprocesu pret parādnieku par ļaunprātīgu izvairīšanos no uztura došanas saviem bērniem
- 3.5. Iesniegumi par parādnieku meklēšanu ar tiesībsargājošo iestāžu palīdzību

4. Starptautiskā sadarbība

- 4.1. Uzturlīdzekļu maksājumu regulējums ārvalstīs
- 4.2. Valsts garantēto uzturlīdzekļu maksājumu regulējums ārvalstīs

5. Fonda administrācijas korespondence

III BUDŽETA INFORMĀCIJA

6. No valsts budžeta saņemto finanšu līdzekļu izlietojums

- 6.1 Finanšu līdzekļi uzturlīdzekļu izmaksu nodrošināšanai
- 6.2. Finanšu līdzekļu izlietojums fonda administrācijas darbības nodrošināšanai
  - 6.2.1. Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums
  - 6.2.2. Pārskats par Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas 2008.gada politikas un darbības rezultātiem un rezultatīvo rādītāju izpildi

IV PERSONĀLS

7. Personālvadība

V KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

8. Komunikācija ar sabiedrību

- 8.1. Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem
- 8.2. Interneta mājas lapa

VI PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

9. Fonda administrācijas prioritātes 2009. gadā

Ievads

Ministra uzruna

Ainars Baštiks, bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrs

Cienījamie lasītāji!

Mainoties ekonomiskajai un politiskajai situācijai, īpaši svarīgas kļūst tādas neaizstājamas cilvēciskās vērtības kā mīlestība un cieņpilnas attiecības ģimenē. Plašsaziņas līdzekļi mūs informē par notikumiem tālās zemēs. Modernās tehnoloģijas ļauj mums sazināties ar draugiem jebkurā pasaules malā. Tomēr mums ikvienam tik un tā vienmēr būs svarīga un nepieciešama līdzcilvēku klātbūtne, kā arī iedrošinoši un sirsnīgi vārdi, ko spēj pateikt tikai tas cilvēks, kurš grūtā brīdī ir tev blakus.

Bērniem ir nepieciešama vide, kur viņiem augt, pilnveidoties, spēlēties, priecāties un droši justies. Arī pieaugošie ilgojas pēc māju sajūtas, pēc savējiem, kas sapratīs, pēc savas ģimenes. Katras ģimenes veidošanās ir gluži kā brīnums, un unikāla ir katra ģimene, tātad tā ir arī sargājama un atbalstāma. Katra ģimene līdzās citām veido mūsu sabiedrības lielo „bišu stropu”.

Pēdējo piecu gadu laikā Latvijā ir palielinājusies dzimstība. Tas nozīmē, ka līdz šim īstenotā dzimstības veicināšanas politika ir bijusi sekmīga. Arī reģistrēto laulību skaitu ir salīdzinoši augstāks nekā pirms gadiem pieciem. Taču ģimenes dibināšana un bērniņa laišana pasaulē vienmēr ir saistīta arī ar nopietnas atbildības uzņemšanos. Tā ir atbildību vienam pret otru, pret bērnu un arī sabiedrību.

Taču ne katrs ir gatavs šo atbildības nastu uzņemt. Tāpēc arī daudzas laulības tiek šķirtas un daudzus bērnus ikdienā audzina tikai viens no vecākiem. Bet visiem bērniem ir nepieciešams, ne tikai vecāku atbalsts un mīlestība, bet arī finansiāla drošība. Ja mamma un tētis ir šķīrušies vai nedzīvo kopā un viens no viņiem nespēj vai nevēlas dot pietiekami daudz līdzekļu bērna pilnvērtīgai audzināšanai, izglītošanai un vispusīgai attīstībai, tad valstij ir jānāk talkā ar savu atbalstu. Tieši to jau ceturto gadu dara Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijas paspārnē esošā Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācija.

Esmu patiesi gandarīts, ka, neraugoties uz ekonomisko krīzi, mēs turpinām nodrošināt bērnus ar garantēto uzturlīdzekļu minimumu. Tā pērn ar valsts atbalstu tika atvieglotas rūpes par 18 874 bērnu audzināšanu tajos gadījumos, kad otrs no vecākiem, kuram ar tiesas nolēmumu bija uzlikts pienākums materiāli atbalstīt bērna audzināšanu un aprūpi, to nedarīja. Pagājušā gada laikā kopumā uzturlīdzekļos tika izmaksāti 7,8 miljoni latu.

Būtiski piebilst, ka tajā pat laikā Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija neatslābstoši sekojusi līdzi parādnieku mantiskā stāvokļa izmaiņām, neapzinīgiem vecākiem neļaujot izvairīties no pienākuma tomēr dot uzturlīdzekļus saviem bērniem. 2008. gadā fonda administrācija reģistrēja 14 928 parādniekus. Uz šo vecāku mantu tiek vērsta parādu piedziņa, lai segtu radušos parādu un nodrošinātu bērnam nepieciešamos uzturlīdzekļus.

Es esmu gandarīts un pateicīgs fonda administrācijas darbiniekiem par viņu prasmīgo un nozīmīgo darbu Latvijas bērnu labā un aicinu iepazīties ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas 2008. gada darba rezultātiem!

Direktora uzruna

Edgars Līcītis, Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas direktors

2008. gads Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijā iezīmējās ar vairākām būtiskām izmaiņām mūsu darbībā. Tās bija saistītas ar fonda administrācijas kompetencē esošo procesu optimizāciju, kā arī valstī notiekošo valsts pārvaldes iestāžu darbinieku skaita samazināšanu. Fonda administrācijā notikusī darbinieku skaita samazināšana nav ietekmējusi sniegto pakalpojumu apjomu un kvalitāti. Mums pat izdevies jūtami uzlabot tās aktivitātes, kas saistītas ar uzturlīdzekļu parādnieku mantiskā stāvokļa noskaidrošanu.

Optimizējot darba procesus, tagad daļu no datiem kurus agrāk apstrādāja fonda administrācijas darbinieki, tagad veicam ar tehnoloģiju palīdzību. Mēs uzskatām, ka esam izvēlējušies atbilstošu darbības stratēģija, kas ļauj operatīvi saņemt informāciju par uzturlīdzekļu parādnieku ienākumu un mantiskā stāvokļa izmaiņām, lai vērstu pret tiem uzturlīdzekļu parāda piedziņu. To apliecina arī 2008. gada darbības rezultāti – pagājušajā gadā regresa kārtībā piedzīto uzturlīdzekļu apmērs bija lielākais visā fonda līdzšinējās darbības laikā un pirmo reizi bija lielāks par vienu miljonu latu.

Šobrīd valsts pārvaldē notiek būtiskas pārmaiņas un rūpīgi tiek vērtēta katras institūcijas darbība. Taču uzturlīdzekļu parādniekiem jebkurā gadījumā nav pamata cerēt, ka Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas funkcijas, kas saistītas ar šo parādnieku bērniem izmaksāto valsts līdzekļu atgūšanu regresa kārtībā, savās izpausmēs kļūs pielaidīgākas vai tiks pārtrauktas. Sadarbībā ar zvērinātiem tiesu izpildītājiem mēs nepārtraukti analizējam un uzlabojam uzturlīdzekļu piedziņas procesu. Mēs esam pārliecinājušies, ka darba un līdzekļu ieguldījums šajos procesos atmaksājas un nes augļus, ļaujot sasniegt aizvien labākus rezultātus.

Un arī šoreiz, tāpat kā vienmēr, es uzturlīdzekļu parādniekiem nu jau kuro reizi atgādināšu, ka mazākais, ko viņi var darīt savu bērnu labā, ir nodrošināt savas atvases kaut vai ar minimālajiem uzturlīdzekļiem.

I PAMATINFORMĀCIJA

1. Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija

1.1. Uzdevumi un kompetence

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija (turpmāk – fonda administrācija) nodrošina bērniem uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, bet ne vairāk, kā noteikts ar tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu, ja zvērināts tiesu izpildītājs atzinis, ka uzturlīdzekļu piedziņa no bērna vecāka nav iespējama, vai arī, ja bērna vecāks tiesas nolēmumu maksāt uzturlīdzekļus pilda, bet nenodrošina to pilnu apmēru, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179. panta piekto daļu, noteicis Ministru kabinets.

Fonda administrācija uz iesnieguma un tam pievienoto dokumentu pamata nodrošina, lai parādnieka bērns saņemtu uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā:

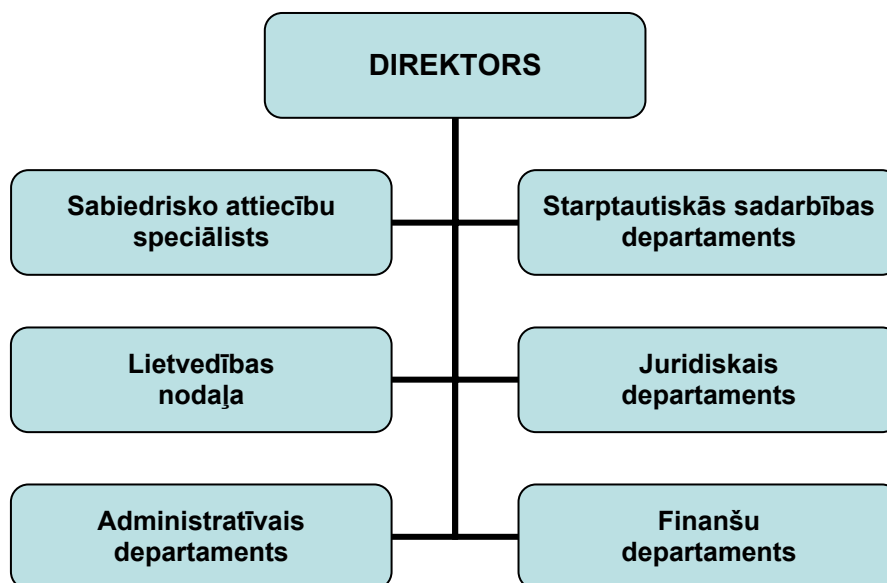
- katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas;
- katram bērnam no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija:

- nodrošina uzturlīdzekļu izmaksu bērniem, ja viens no vecākiem tos nemaksā un uzturlīdzekļu piedziņa no viņa nav iespējama;
- apsaimnieko no valsts budžeta piešķirtos līdzekļus, kā arī regresa kārtībā no parādniekiem piedzītos līdzekļus, un nodrošina to izlietojuma kontroli;
- Ministru kabineta noteiktajā kārtībā reģistrē personas, kurām izmaksāti uzturlīdzekļi no valsts līdzekļiem, un parādniekus.

1.2. Struktūra, struktūrvienību funkcijas

Lai būtiski uzlabotu informācijas iegūšanu par uzturlīdzekļu parādnieku mantisko stāvokli un tā izmaiņām, kā arī padarītu efektīvāku valsts izmaksāto uzturlīdzekļu piedziņu, fonda administrācijā pārskata periodā tika optimizēts darbs, reorganizējot Piedziņas departamentu.

1.2.1. Direktors

Fonda administrācijas darbu vada un organizē fonda administrācijas direktors, nodrošinot fonda administrācijas darbības nepārtrauktību un nosakot darbinieku kompetenci un atbildību. Fonda administrācijas direktoru ieceļ amatā un atbrīvo no tā bērnu un ģimenes lietu ministrs.

Fonda administrācijas direktors pieņem lēmumus par uzturlīdzekļu izmaksāšanu, izmaksas pārtraukšanu, atteikumu vai izbeigšanu, kā arī pieņem lēmumus un izdod izpildrīkojumus par fonda administrācijas nepamatoti izmaksāto uzturlīdzekļu piedziņu no iesniedzējiem, ja viņi, lai saņemtu uzturlīdzekļus, snieguši nepatiesas ziņas. Fonda administrācijas direktors atbild par fonda administrācijas uzdevumu izpildi, fonda līdzekļu lietderīgu izmantošanu, kā arī par fonda administrācijas darbības tiesiskumu.

1.2.2. Sabiedrisko attiecību speciālists

Sabiedrisko attiecību speciālists sadarbojas ar fonda administrācijas struktūrvienībām, plašsaziņas līdzekļiem, ministriju, valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijām, vietējām un starptautiskām organizācijām. Sabiedrisko attiecību speciālists ir tieši pakļauts fonda administrācijas direktoram, un viņa uzdevums ir nodrošināt sabiedrības informēšanu par fonda administrācijas darbību.

Fonda administrācijas struktūrvienības: 1.2.3. Administratīvais departaments

Administratīvais departaments ir fonda administrācijas struktūrvienība, kuras galvenie uzdevumi ir fonda administrācijas iepirkumu organizēšana, informācijas tehnoloģiju un sakaru nodrošināšana, personālvadība, ar fonda administrācijas tehnisko aprīkojumu saistīto jautājumu veikšana.

1.2.4. Finanšu departaments

Finanšu departaments ir fonda administrācijas struktūrvienība, kuras galvenais uzdevums ir budžeta plānošanas un izpildes organizācija un grāmatvedības uzskaites nodrošināšana.

1.2.5. Juridiskais departaments

Juridiskais departaments ir fonda administrācijas struktūrvienība, kuras galvenais uzdevums ir organizēt fonda administrācijas kompetencē esošu administratīvo aktu-lēmumu uzturlīdzekļu jautājumos sagatavošanu.

1.2.6. Lietvedības nodaļa

Lietvedības nodaļa ir fonda administrācijas struktūrvienība, kuras galvenais uzdevums ir organizēt fonda administrācijas lietvedību.

1.2.7. Starptautiskās sadarbības departaments

Starptautiskās sadarbības departaments ir fonda administrācijas struktūrvienība, kuras galvenie uzdevumi ir nodrošināt Hāgas konvencijas par starptautisko bērnu un citu ģimenes locekļu uzturēšanas izdevumu piedziņu un Eiropas Savienības Padomes Regulas par jurisdikciju, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās ieviešanu, kā arī starptautiskās sadarbības organizēšanu bērnu uzturēšanas izdevumu piedziņas jomā.

II IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

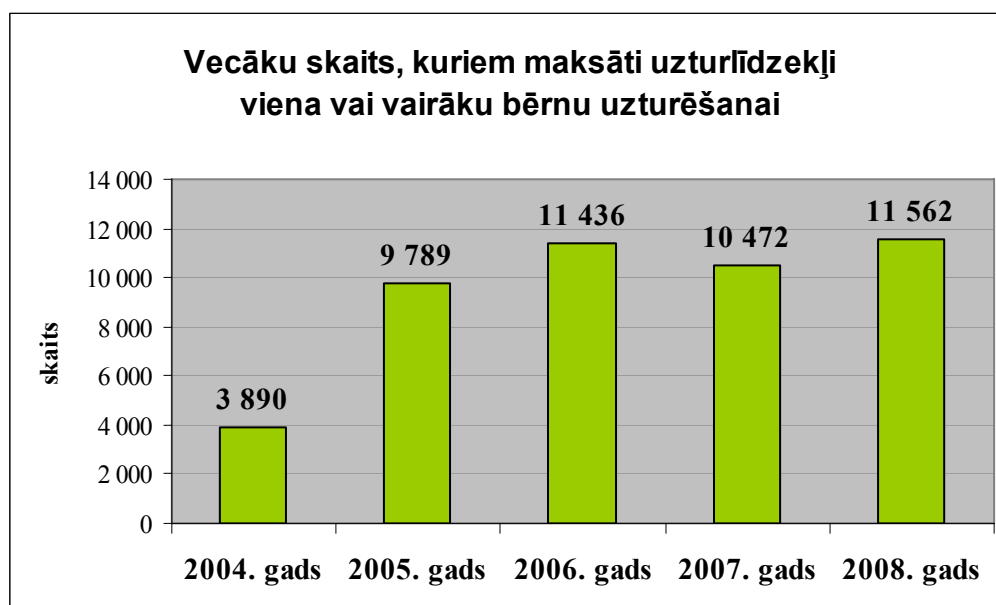
2. Fonda administrācijas darbība, nodrošinot uzturlīdzekļu izmaksu

2.1. Vecāku un bērnu skaits, kuriem maksāti uzturlīdzekļi no fonda

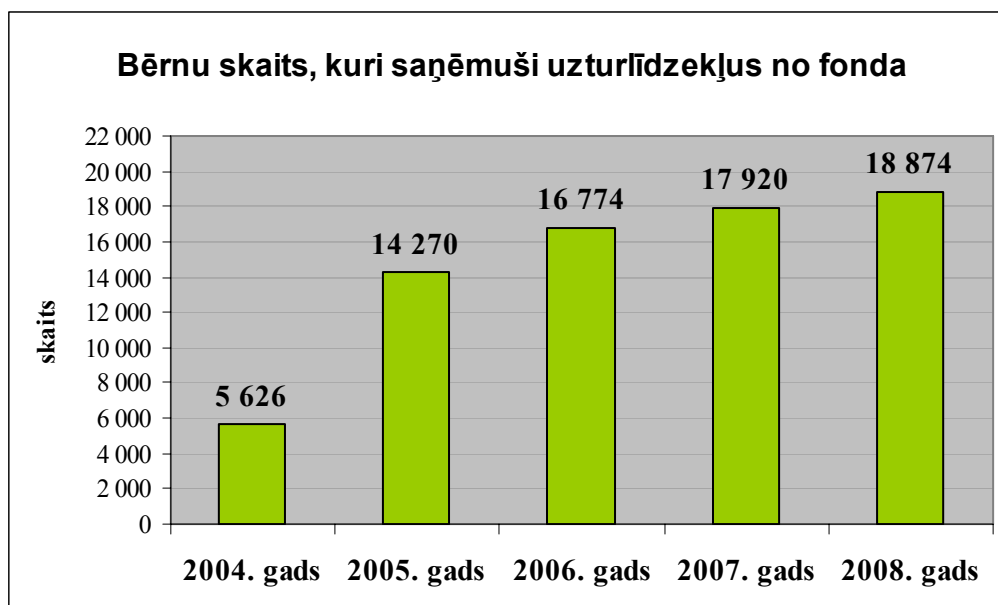
Fonda administrācijas galvenais uzdevums ir īstenot bērnu tiesības uz sociālo nodrošinājumu, veicot uzturlīdzekļu izmaksu bērniem, ja viens no vecākiem tos nemaksā un uzturlīdzekļu piedziņa no viņa nav iespējama vai arī vecāks tiesas nolēmumu pilda, bet nenodrošina uzturlīdzekļu pilnu apmēru, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179. panta piekto daļu, noteicis Ministru kabinets.

Pārskata perioda beigās fonda administrācija maksāja uzturlīdzekļus 11 562 vecākiem. 1 681 bērna vecākam pagājušajā gadā uzturlīdzekļu izmaksa tika izbeigta sakarā ar to, ka bērns sasniedza pilngadību.

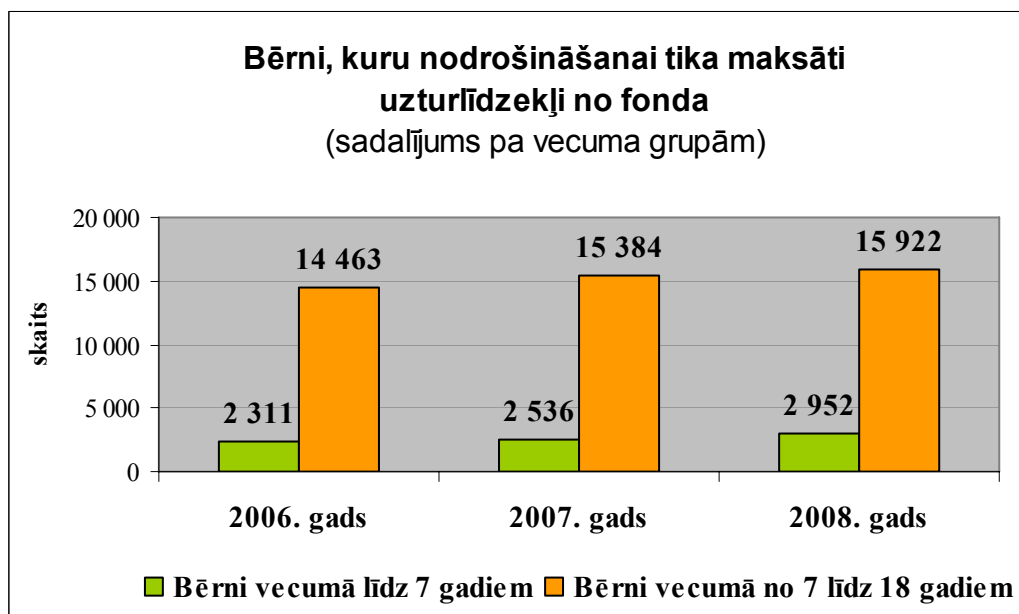
Uzturlīdzekļus saņemošo vecāku skaits gadu gaitā nav būtiski mainījies. 2007. gadā uzturlīdzekļus no valsts viena vai vairāku bērnu uzturēšanai saņēma 10 472 vecāki. 2006. gadā uzturlīdzekļi tika maksāti 11 436 vecākiem, bet 2005. gadā – 9 789 vecākiem. 2004. gada nogalē uzturlīdzekļus saņēma 3 890 vecāki.

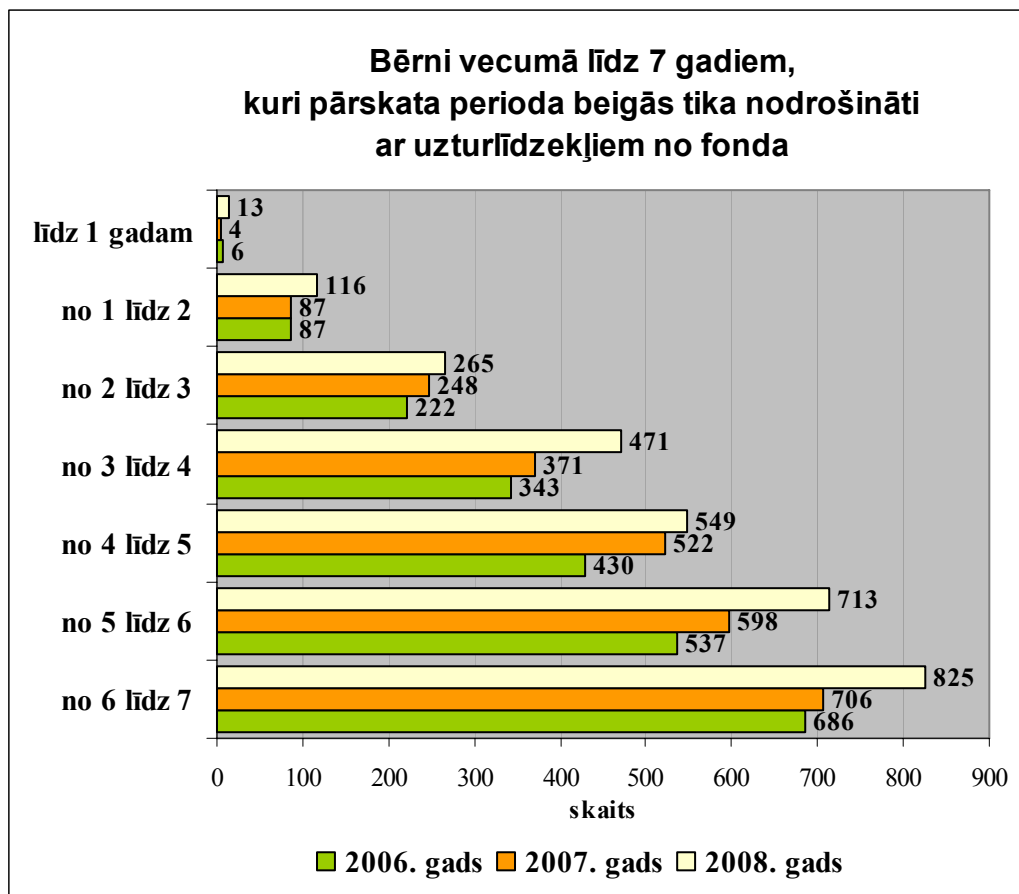
2008. gadā palielinājās to bērnu skaits, kuriem tiek maksāti uzturlīdzekļi – šī tendence saglabājas nemainīga kopš Uzturlīdzekļu garantiju fonda darbības pirmsākumiem. 2008. gadā uzturlīdzekļus no valsts saņēma 18 874 bērni, 2007. gadā – 17 920 bērni, 2006. gadā – 16 774 bērni, 2005. gadā – 14 270 bērni, bet 2004. gadā – 5626 bērni.

Lielākā daļa bērnu – 15 922 jeb 84,4 % no visiem uzturlīdzekļu saņēmējiem –, kuriem 2008. gadā tika maksāti minimālie uzturlīdzekļi, bija vecumā no 7 līdz 18 gadiem. Vecumā līdz 7 gadiem bija 2 952 bērni jeb 15,6 % no visiem uzturlīdzekļu saņēmējiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem fonda darbības gadiem, uzturlīdzekļus saņēmušo bērnu sadalījums pa šīm vecuma grupām būtiski nemainās. 2007. gadā minimālie uzturlīdzekļi tika maksāti 15 384 bērniem vecumā no 7 līdz 18 gadiem jeb 85,8 % no visiem uzturlīdzekļu saņēmējiem. Vecumā līdz 7 gadiem bija 2 536 bērni jeb 14,2 % no uzturlīdzekļu saņēmējiem. 2006. gadā minimālie uzturlīdzekļi tika maksāti 14 463 bērniem vecumā no 7 līdz 18 gadiem jeb 86 % no visiem uzturlīdzekļu saņēmējiem. Vecumā līdz 7 gadiem bija 2 311 bērni jeb 14 % no uzturlīdzekļu saņēmējiem.

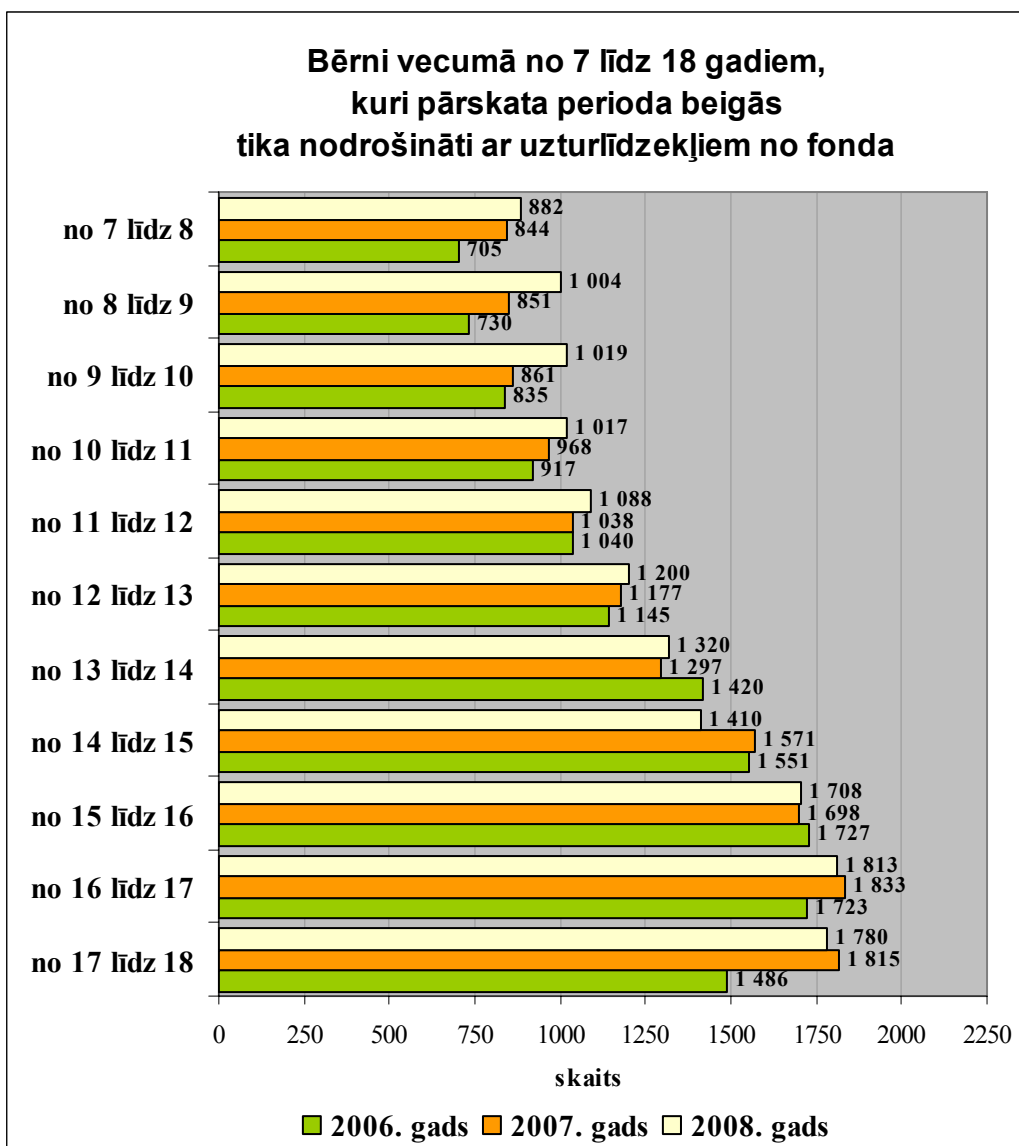

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2008. gadā nedaudz palielinājās ar uzturlīdzekļiem nodrošināmo bērnu skaits vecumā līdz 7 gadiem. 2006. gadā fonda administrācija pieņēma lēmumus par uzturlīdzekļu izmaksu 2 311 bērniem vecumā līdz 7 gadiem, 2007. gadā – 2 536, bet 2008. gadā – jau 2 872 bērniem vecumā līdz 7 gadiem.

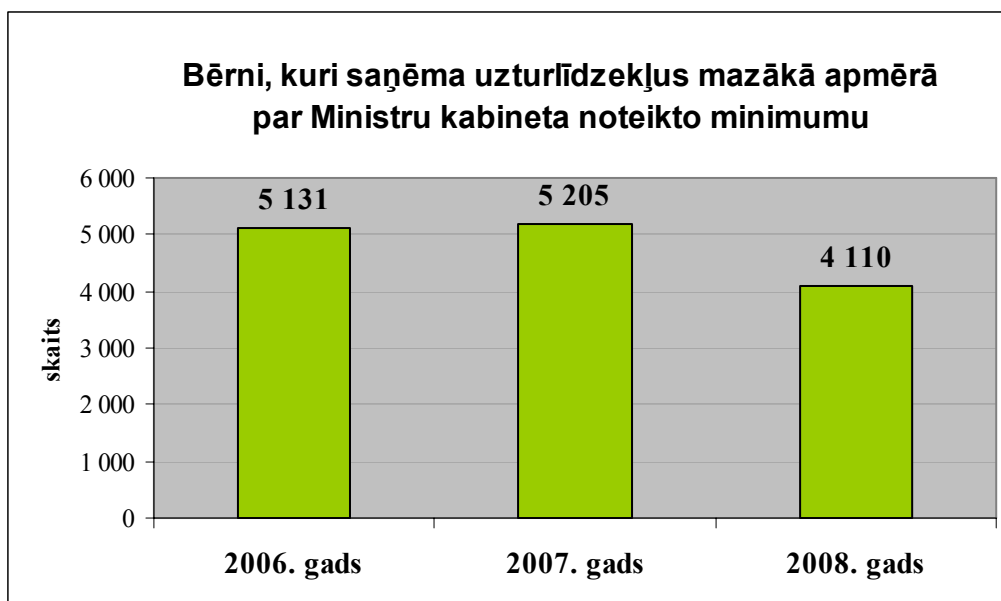
Salīdzinot ar 2007. gadu, 2008. gadā palielinājās uzturlīdzekļus saņemošo bērnu skaits vecuma grupās no 7 līdz 10 gadiem, bet vecuma grupā no 14 līdz 15 gadiem – samazinājās.

Pārskata periodā 1 681 bērnam uzturlīdzekļu izmaksa no fonda tika izbeigta sakarā ar pilngadības sasniegšanu.

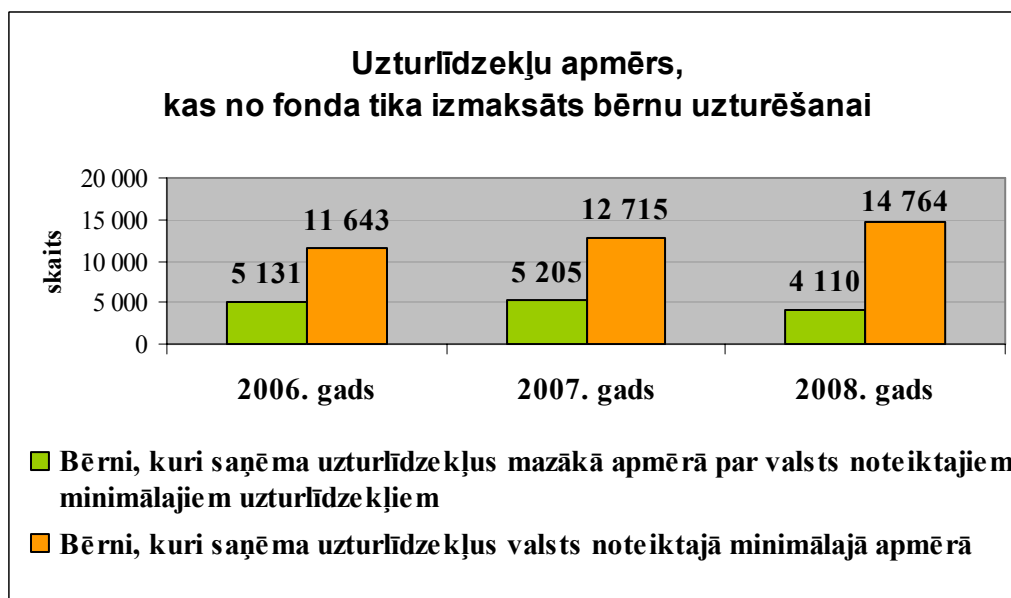

Pieņemot lēmumus par uzturlīdzekļu izmaksu, fonda administrācija ņem vērā arī uzturlīdzekļu summu, kas noteikta ar tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu bērna nodrošināšanai. Atbilstoši Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumam, fonda administrācija ir tiesīga izmaksāt uzturlīdzekļus bērnam Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, bet ne vairāk, kā noteikts ar tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu.

Ne visos fonda administrācijai iesniegtajos tiesas nolēmumos minētais uzturlīdzekļu apmērs atbilst valsts noteiktajiem minimālajiem uzturlīdzekļiem, jo, iespējams, prasība par uzturlīdzekļu piedziņu tiesā iesniegta sen, tādējādi tiesa lēmusi par uzturlīdzekļu piešķiršanu mazākā apmērā, nekā tas paredzēts jaunākajos Ministru kabineta noteikumos par minimālajiem uzturlīdzekļiem. Salīdzinot ar 2007. gada un 2006. gada datiem, bērnu skaits, kuri nesaņem valsts noteiktos minimālos uzturlīdzekļus no fonda, jo ar tiesas nolēmumu tie noteikti mazākā apmērā, ir samazinājies, jo uzturlīdzekļu saņēmēji tiek informēti par iespējām vērsties tiesā un lūgt palielināt uzturlīdzekļu apmēru, kas līdzinātos likumdošanā paredzētajam.

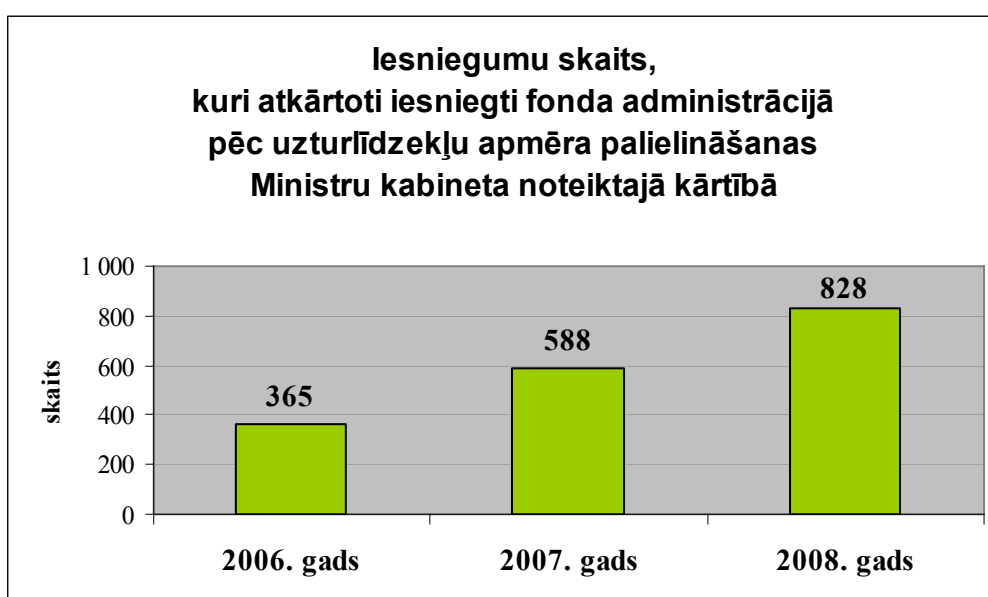
Pēdējo gadu laikā vērojama tendence nedaudz samazināties to bērnu skaitam, kuri saņem uzturlīdzekļus mazākā apmērā par likumā noteikto. 2008. gadā 4 110 bērni jeb 21,8 % saņēma uzturlīdzekļus tiesas nolēmumā noteiktajā apmērā, kas bija mazāks par Ministru kabineta noteikto minimumu. 2007. gadā uzturlīdzekļus mazākā apmērā par likumā noteikto saņēma 5 205 bērni jeb 29 % no visiem uzturlīdzekļu saņēmējiem, bet 2006. gadā – 5 131 bērns jeb 30,6 % no visiem uzturlīdzekļu saņēmējiem.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 1. jūlija noteikumiem Nr. 348 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam”, minimālie uzturlīdzekļi katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai ir 25 % no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas 2008. gadā veidoja Ls 40, savukārt bērnam no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas 2008. gadā veidoja Ls 48.

Gadījumos, ja ar tiesas nolēmumu noteiktais uzturlīdzekļu apmērs ir mazāks par valsts noteikto, vecāks var atkārtoti vērsties tiesā, iesniedzot prasības pieteikumu par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu. Šādu iespēju 2008. gadā izmantoja 828 vecāki, kuri pēc tiesas atkārtoti vērsās fonda administrācijā, iesniedzot nepieciešamos dokumentus, un par kuru bērniem, pamatojoties uz saņemto tiesas nolēmuma norakstu par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, fonda administrācija pieņēma lēmumu izmaksāt uzturlīdzekļus atbilstoši Ministru kabineta noteiktajam minimālajam apmēram. 2007. gadā šādu iespēju izmantoja 588 vecāki, bet 2006. gadā fonda administrācijā atkārtoti vērsās 365 vecāki. Visā fonda darbības laikā no 2004. gada 2. augusta līdz pārskata perioda beigām kopumā 2 285 vecāki iesnieguši dokumentus, pamatojoties uz kuriem fonda administrācija pieņēmusi lēmumus palielināt izmaksājamo uzturlīdzekļu apjomu.

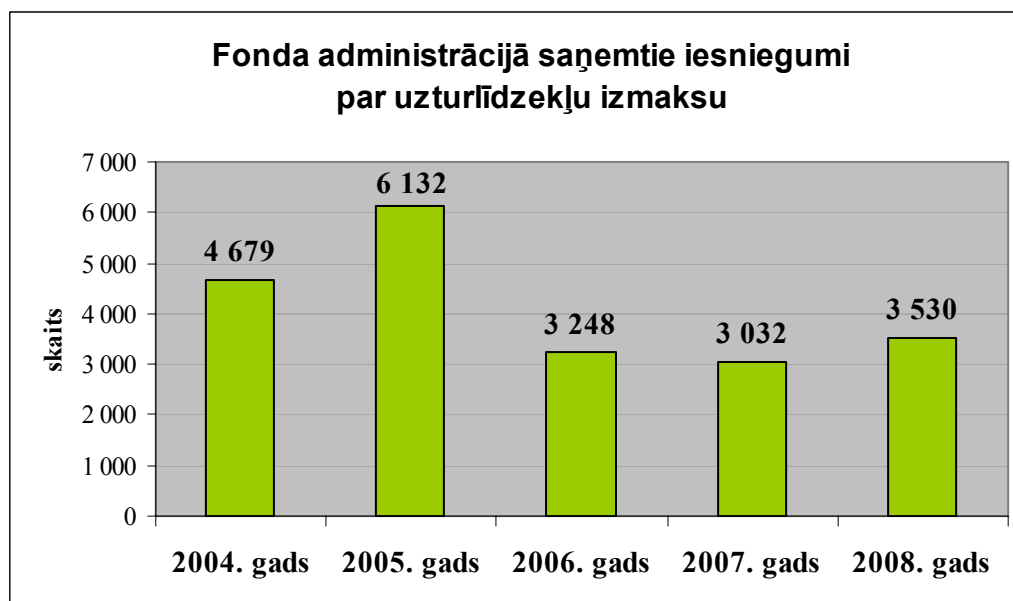

2.2. Fonda administrācijā saņemtie iesniegumi un tiem pievienotie dokumenti

2008. gadā fonda administrācija kopumā saņēma 3 530 iesniegumus par uzturlīdzekļu izmaksu. 2007. gadā tika saņemti 3 032 šādi iesniegumi, bet 2006. gadā – 3 248 iesniegumi.

Analizējot fonda administrācijas darbības rezultātus visā tās darbības laikā, jāsecina, ka pēdējos gados visi būtiskākie rādītāji, tostarp saņemto iesniegumu skaits, daudz nemainās.

Kā izņēmums jāmin 2005. gads, kad fonda administrācija saņēma 6 132 iesniegumus. Ļoti daudz iesniegumu – 4 679 – tika saņemti arī 2004. gada pēdējos piecos mēnešos, kad fonds uzsāka savu darbu.

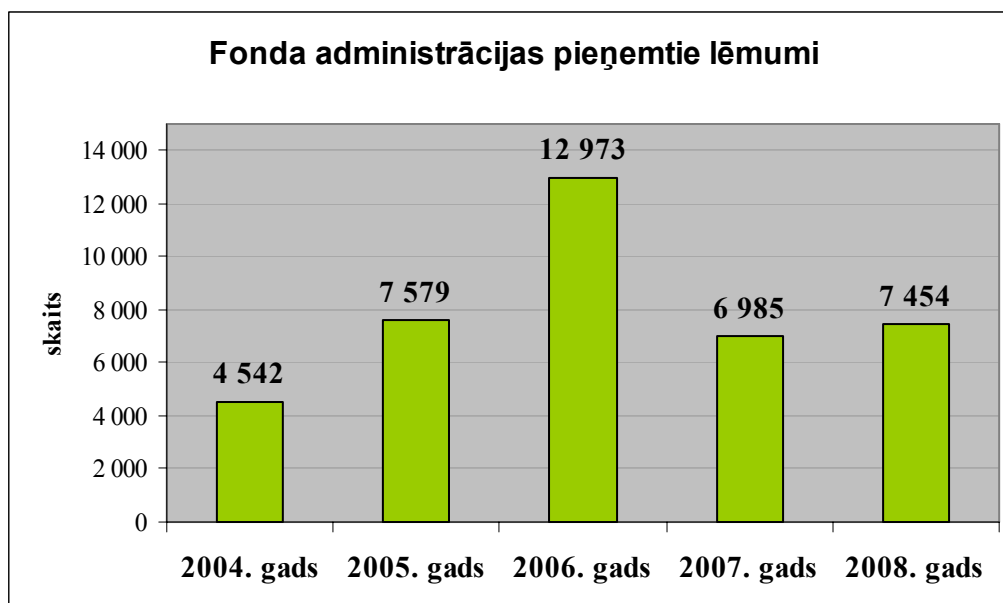

Pārskata periodā vienā mēnesī vidēji saņemti 294 iesniegumi. 2007. gadā vienā mēnesī vidēji tika saņemti 252 iesniegumi, bet 2006. gadā – 270 iesniegumi. Savukārt 2004. gada otrajā pusē fonda administrācija ik mēnesi saņēma vairāk nekā 900 iesniegumus. Tik liela aktivitāte bija saistīta ar fonda darbības uzsākšanu, kas deva iespēju bērniem saņemt valsts garantētus uzturlīdzekļus, kuru piedziņa no parādniekiem pirms tam daudzos gadījumos nebija iespējama.

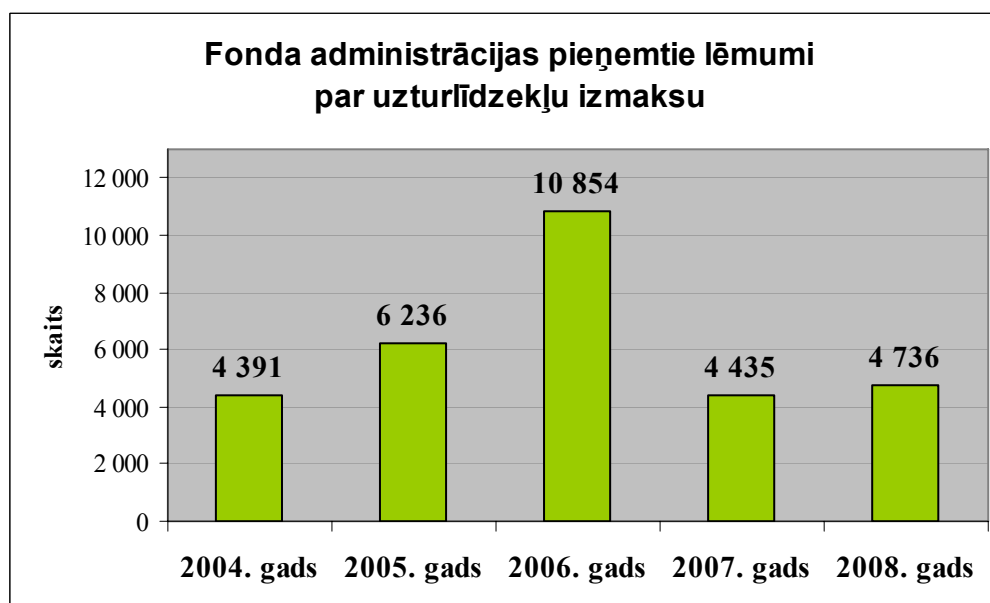
2.3. Fonda administrācijas pieņemtie lēmumi

Izvērtējot saņemtos iesniegumus par uzturlīdzekļu izmaksu un tiem pievienotos dokumentus, fonda administrācija lemj par uzturlīdzekļu izmaksu vai atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus, kā arī par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu vai pārtraukšanu. Pārskata periodā fonda administrācija pieņēma 7 454 lēmumus, bet 2007. gadā – 6 985 lēmumus. Pēdējos divos fonda administrācijas darbības gados pieņemto lēmumu skaits būtiski samazināts, uzlabojot to pieņemšanas kārtību un iekļaujot lēmumos par uzturlīdzekļu izmaksu formulējumu, kas minimālo uzturlīdzekļu palielināšanas gadījumā paredz automātisku to palielināšanu bez atsevišķa lēmuma pieņemšanas.

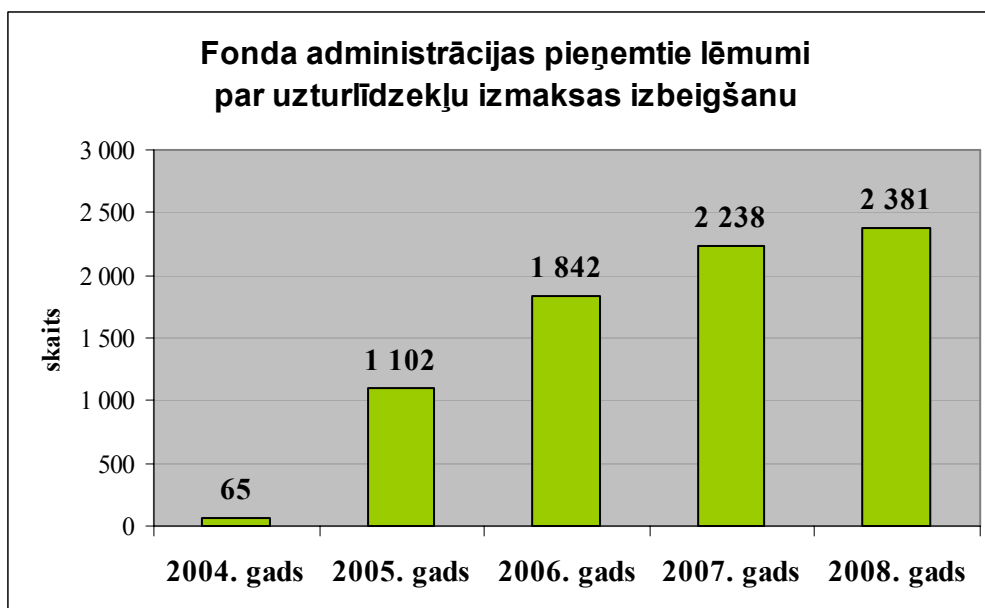
Iepriekšējos fonda administrācijas darbības gados pieņemto lēmumu skaits, salīdzinot ar iesniedzēju un uzturlīdzekļus saņemošo bērnu skaitu, bija krietni lielāks. 2006. gadā fonda administrācija pieņēma 12 973 lēmumus, 2005. gadā – 7 579 lēmumus, bet 2004. gadā – 4 542 lēmumus.

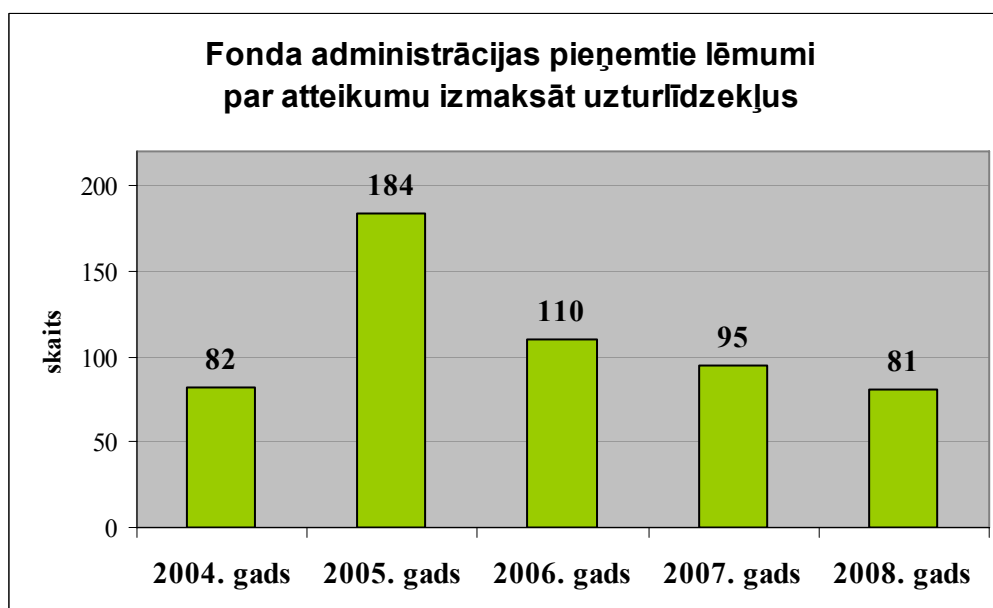
Lielākā daļa no pārskata periodā pieņemtajiem lēmumiem – 4 736 – bija par uzturlīdzekļu izmaksu, no kuriem 809 lēmumi bija par uzturlīdzekļu izmaksāšanu pēc minimālās algas palielināšanās. 2007. gadā tika pieņemti 4 435 lēmumi, 2006. gadā – 10 854, 2005. gadā – 6 236, bet 2004. gadā – 4 391 lēmums par uzturlīdzekļu izmaksu.

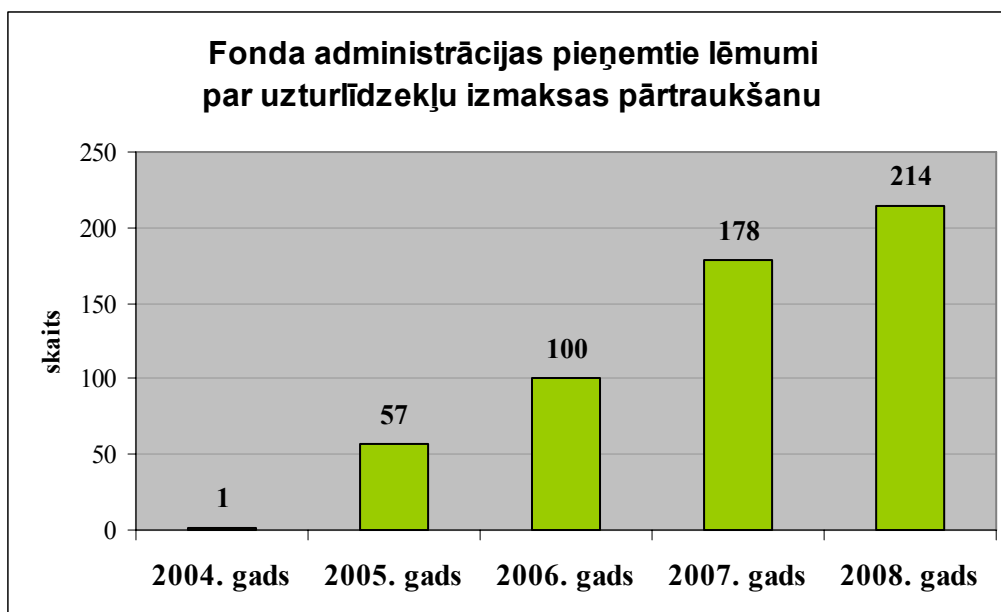
Pārskata periodā tika pieņemts 2 381 lēmums par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu. 2007. gadā tika pieņemti 2 238 šādi lēmumi, 2006. gadā – 1 842 lēmumi, 2005. gadā – 1 102, bet 2004. gadā – 65 lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu.

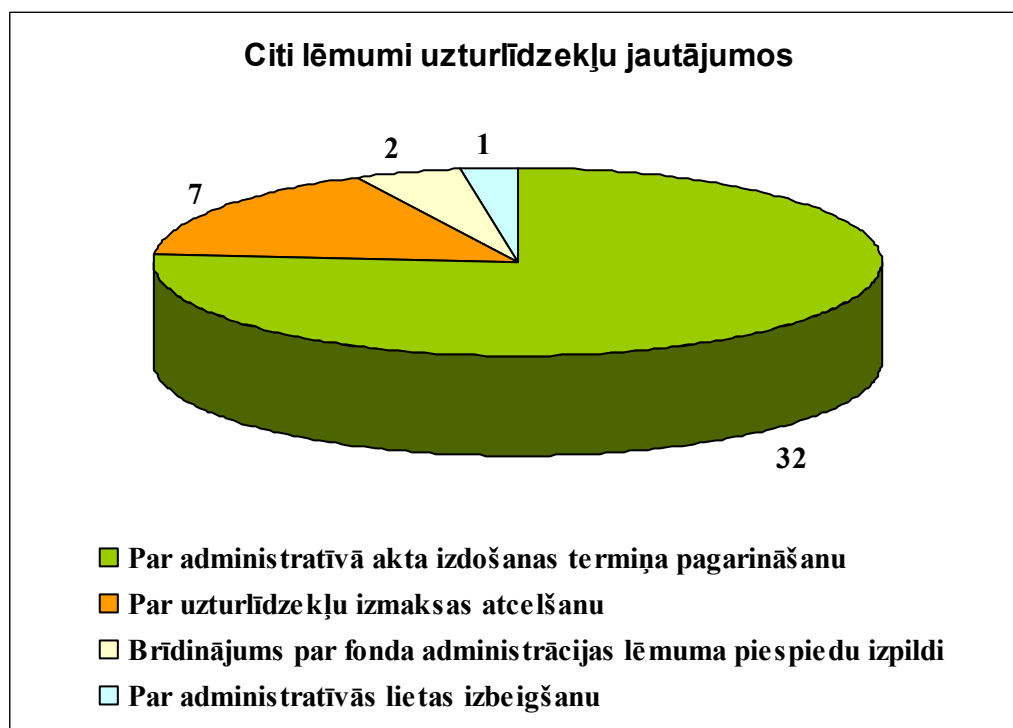
Pārskata periodā tika pieņemts 81 lēmums par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus. Savukārt 2007. gadā tika pieņemti 95 šādi lēmumi, 2006. gadā – 110, 2005. gadā – 184, bet 2004. gadā tika pieņemti 82 lēmumi par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus.

2008. gadā tika pieņemti 214 lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu. 2007. gadā tika pieņemti 178 šādi lēmumi, 2006. gadā – 100, 2005. gadā – 57, bet 2004. gadā tika pieņemts 1 lēmums par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu.

Pārskata periodā tika pieņemti arī 32 lēmumi par administratīvā akta izdošanas termiņa pagarināšanu, 7 lēmumi par uzturīdzekļu izmaksas atcelšanu, kā arī 2 brīdinājumi par fonda administrācijas lēmuma piespiedu izpildi un 1 lēmums par administratīvās lietas izbeigšanu.

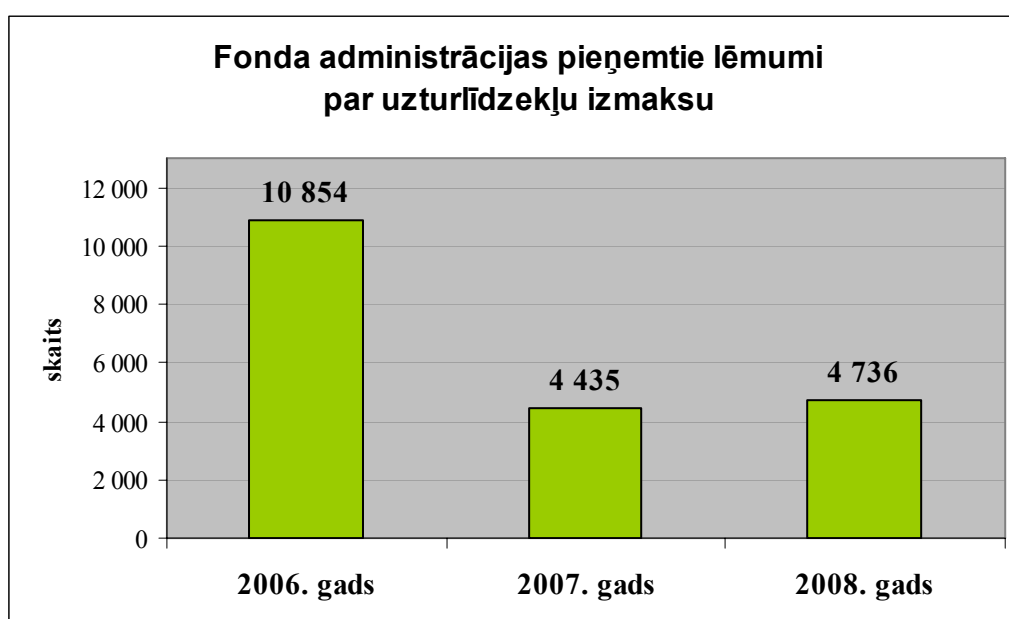

2.3.1. Lēmumi par uzturīdzekļu izmaksu

Ja iesniegums par uzturīdzekļu izmaksu un tam pievienotie dokumenti noformēti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, fonda administrācija 10 dienu laikā pieņem lēmumu par uzturīdzekļu izmaksu vai par atteikumu izmaksāt uzturīdzekļus.

Salīdzinot ar 2005. un 2006. gadu, pēdējos divos gados ir samazinājies fonda administrācijas pieņemto lēmumu skaits par uzturlīdzekļu izmaksu. Tas izskaidrojams ar uzlaboto kārtību lēmumu pieņemšanā, kas ļauj izvairīties no papildu lēmumu pieņemšanas gadījumiem, kad valstī tiek pieņemti normatīvie akti par minimālo uzturlīdzekļu apmēra izmaiņām. Kopš 2006. gada Latvijā katru gadu no 1. janvāra tikusi palielināta minimālā alga un saistībā ar to arī minimālais uzturlīdzekļu apmērs. Pirms jaunās lēmumu pieņemšanas kārtības ieviešanas gan gada beigās, gan gada sākumā bija nepieciešams patērēt ievērojamus resursus, lai pieņemtu lēmumus saistībā ar uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu bērniem.

2008. gadā fonda administrācija pieņēma 3927 lēmumus par uzturlīdzekļu izmaksu. 2007. gadā kopumā tika pieņemti 4435 lēmumi, bet 2006. gadā – 10 854 lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksu.

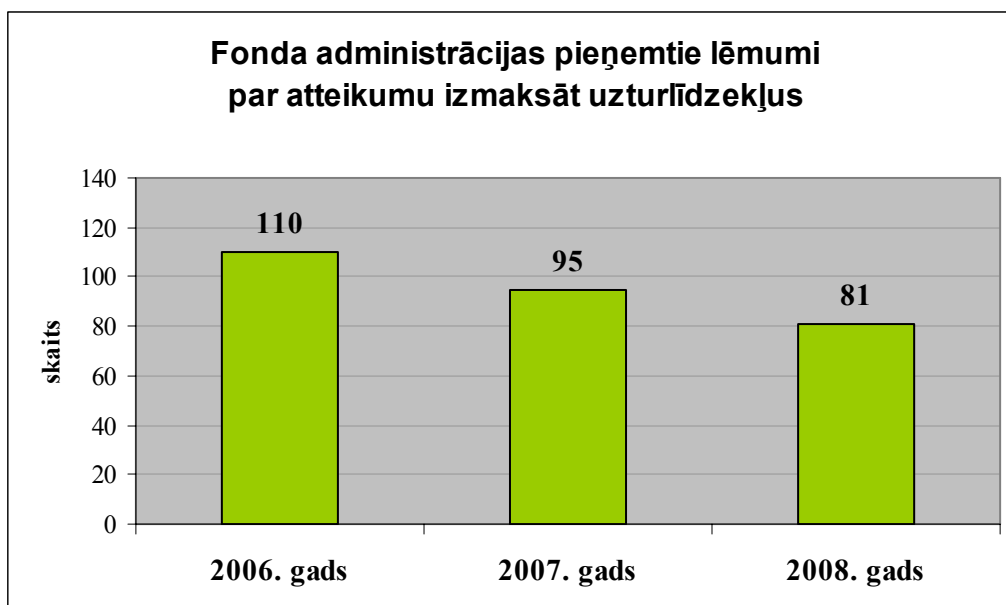

2.3.2. Lēmumi par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus

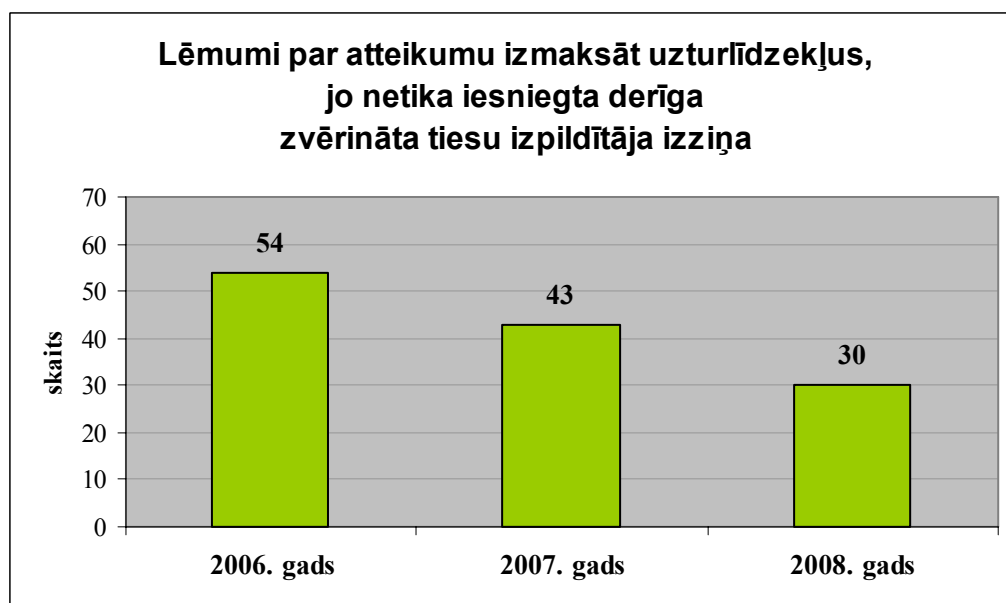
Lietās, kurās iesniedzējs fonda administrācijai nav iesniedzis visus dokumentus, kas noteikti tiesību aktos un kuri ir nepieciešami, lai būtu tiesisks pamats pieņemt lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksu, fonda administrācija 10 dienu laikā lūdz novērst nepilnības. Ja iesniedzējs noteiktajā termiņā visus nepieciešamos dokumentus neiesniedz, fonda administrācija pieņem lēmumu atteikt uzturlīdzekļu izmaksu.

Pārskata periodā tika pieņemts 81 lēmums atteikt uzturlīdzekļu izmaksu. 2007. gadā tika pieņemti 95 šādi lēmumi, bet 2006. gadā – 110 lēmumi par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus.

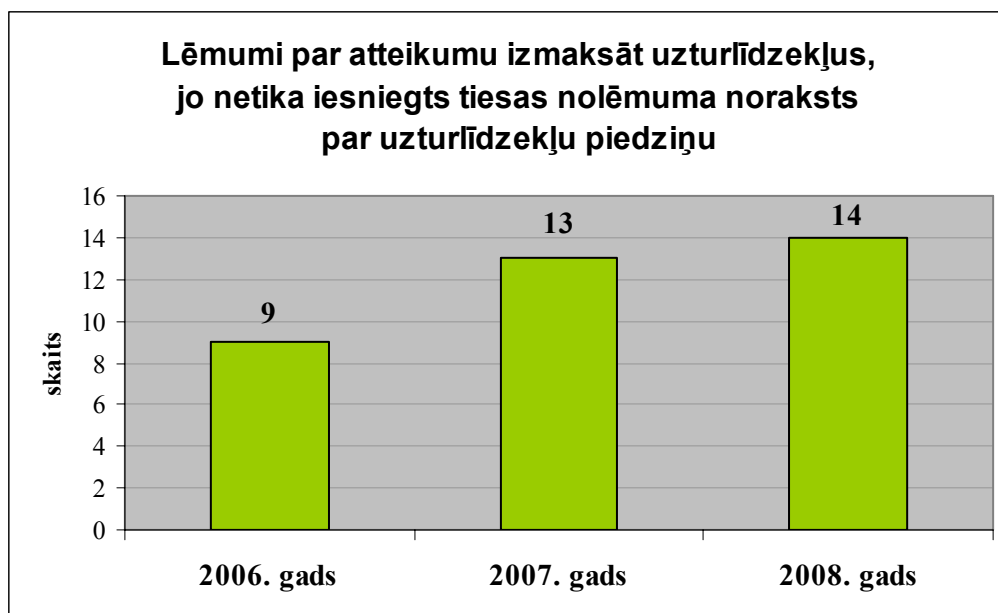

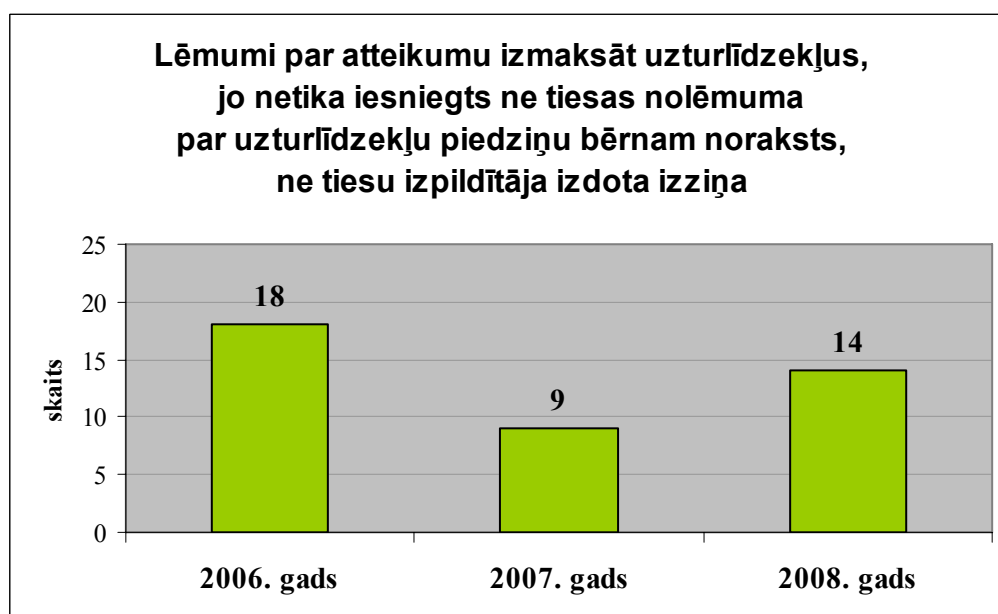
Analizējot 2008. gadā fonda administrācijas pieņemtus lēmumus par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus, jāsecina, ka vēl aizvien visbiežāk – pārskata periodā 30 gadījumos – lēmums par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus pieņemts, jo iesniedzējs papildus citiem nepieciešamajiem dokumentiem nebija iesniedzis zvērināta tiesu izpildītāja izziņu par to, ka uzturlīdzekļu piedziņa no parādnieka nav iespējama vai arī parādnieks tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina uzturlīdzekļus tādā apmērā, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179. pantā 5. daļu, noteicis Ministru kabinets. 2007. gadā bija 43 šādi atteikumi, bet 2006. gadā – 54.

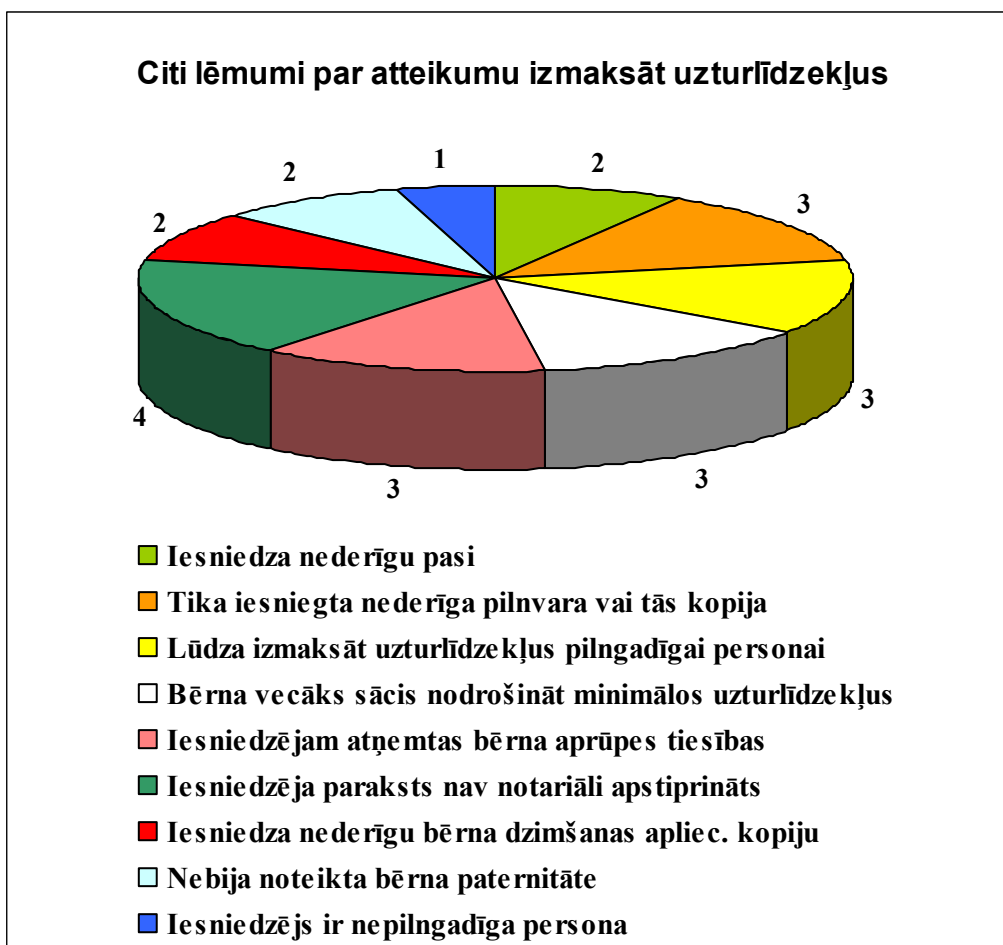
2008. gadā 14 lietās lēmums par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus tika pieņemts, jo iesniedzēji nebija iesnieguši fonda administrācijai tiesas nolēmuma par uzturlīdzekļu piedziņu norakstu. 2007. gadā šāds atteikums tika pieņemts 13 lietās, bet 2006. gadā – 9 lietās.

Pārskata periodā 14 lēmumi par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus tika pieņemti tāpēc, ka nebija iesniegts ne tiesas nolēmuma par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam noraksts, ne arī zvērināta tiesu izpildītāja izdotā izziņa. 2007. gadā šādi atteikumi tika pieņemti 9 lietās, bet 2006. gadā – 18 lietās.

2008. gadā vēl 23 lietās lēmumam atteikt uzturlīdzekļu izmaksu bija kāds cits iemesls, piemēram, bērns, kura uzturēšanai pieprasīti uzturlīdzekļi, iesnieguma iesniegšanas brīdī jau bija sasniedzis 18 gadu vecumu vai arī iesniedzējam bija atņemtas aprūpes tiesības.

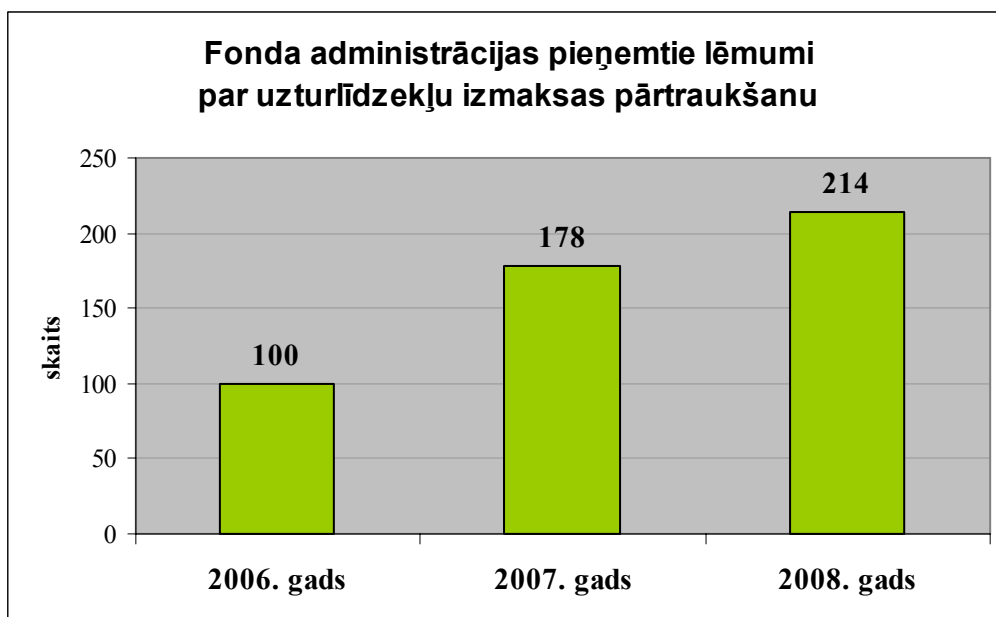

2.3.3. Lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu

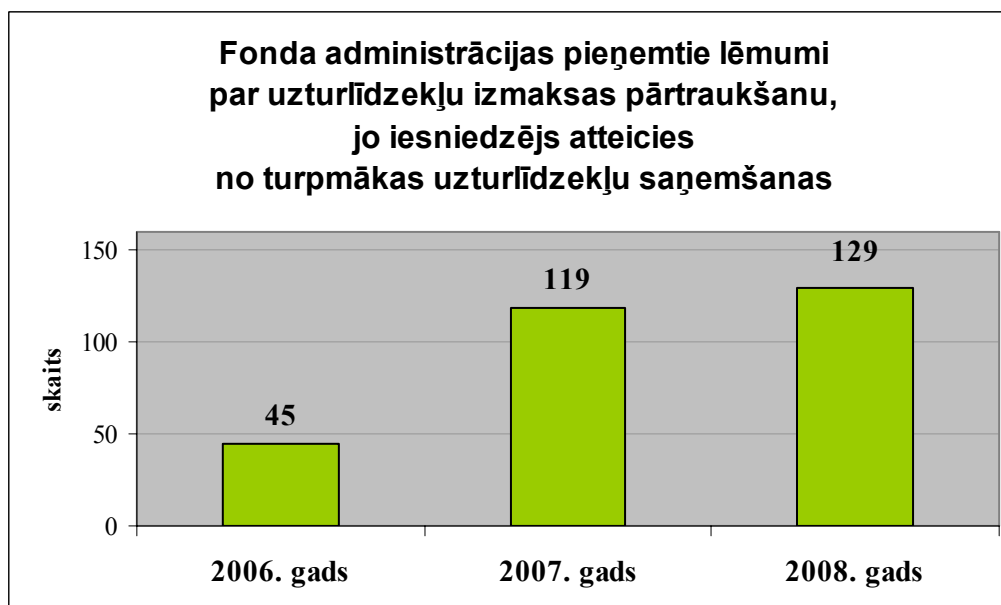
Fonda administrācija pieņem lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu, ja:

- iesniedzējs atteicies saņemt uzturlīdzekļus no fonda, iesniedzot fonda administrācijā rakstveida iesniegumu;
- iesniedzējam atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības;
- iesniedzējs miris.

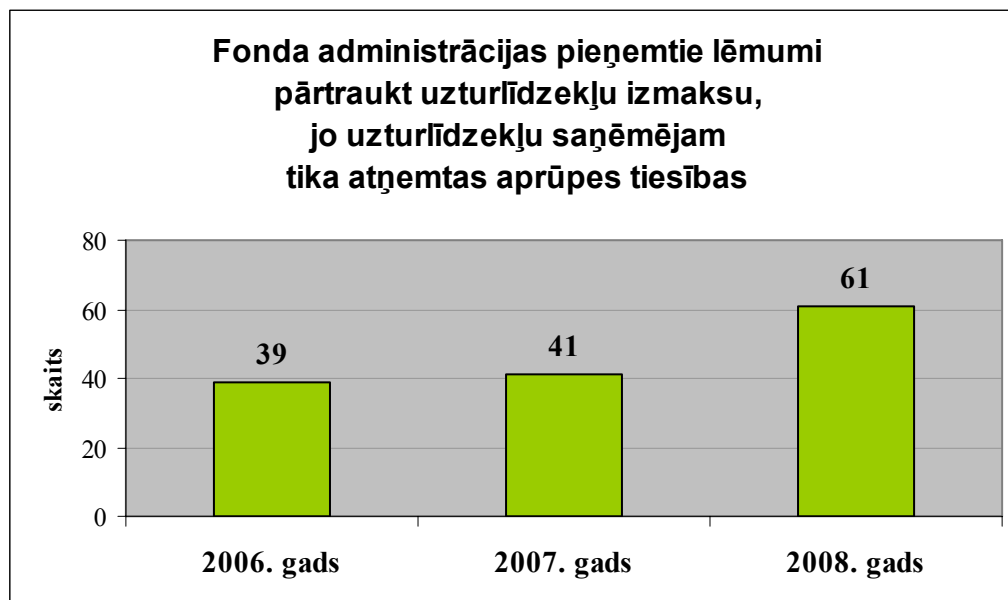
Pārskata periodā fonda administrācija pieņēma 214 lēmumus pārtraukt uzturlīdzekļu izmaksu. 2007. gadā šādi lēmumi tika pieņemti 178 lietās, bet 2006. gadā – 100 lietās.

Visvairāk lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu fonda administrācija pieņēmusi gadījumos, kad iesniedzējs atteicies no turpmākas uzturlīdzekļu saņemšanas – šāds lēmums 2008. gadā tika pieņemts 129 lietās, 2007. gadā – 119 lietās, bet 2006. gadā – 45 lietās. Kā galvenais iemesls, kāpēc iesniedzējs atsakās no turpmākas uzturlīdzekļu saņemšanas, bija minēts, ka parādnieks pats sācis maksāt uzturlīdzekļus. Statistika liecina, ka pēdējos divos gados, salīdzinot ar fonda administrācijas darbības pirmajiem gadiem, šādu lēmumu skaits ir būtiski pieaudzis.

Pārskata periodā nedaudz palielinājies lēmumu skaits par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu tā iemesla dēļ, ka uzturlīdzekļu saņēmējam atņemtas bērna aprūpes tiesības. 2008. gadā šī iemesla dēļ tika pieņemts 61 lēmums par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu, 2007. gadā – 41 lēmums, bet 2006. gadā – 39 lēmumi.

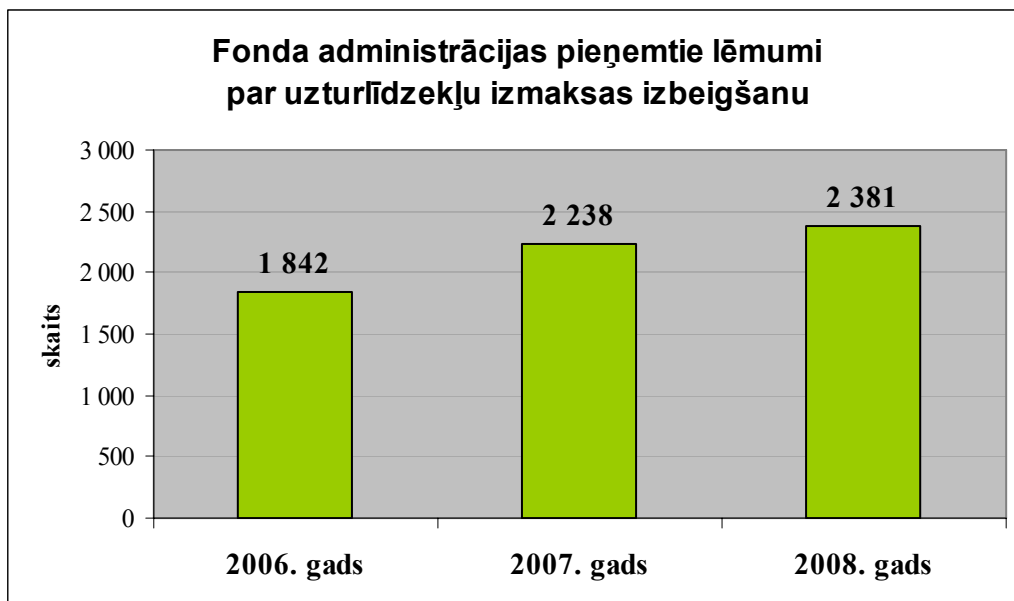
Vēl 24 gadījumos 2008. gadā lēmums par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu bija saistīts ar kādu citu iemeslu.

2.3.4. Lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu

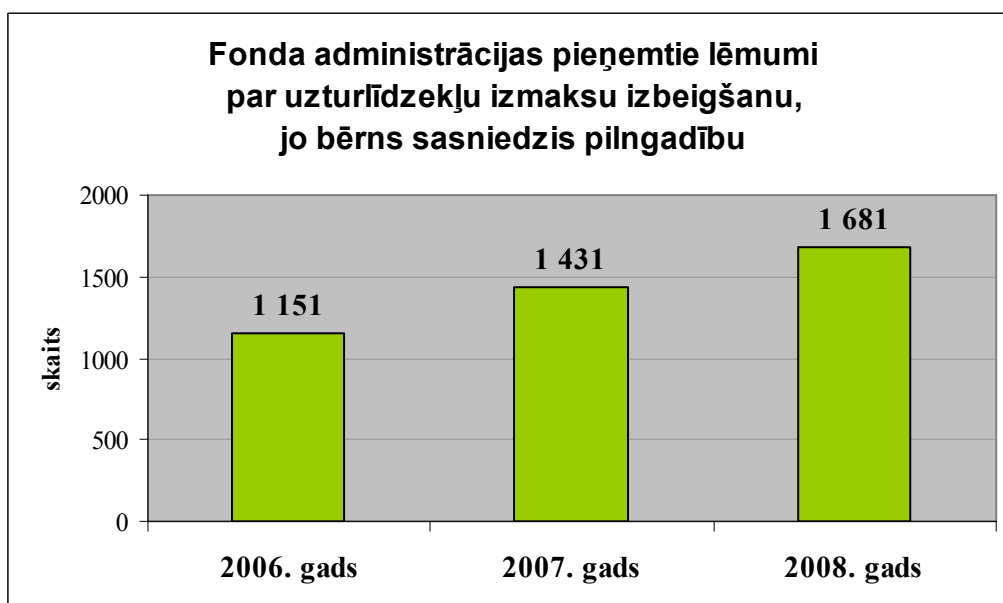
Fonda administrācija lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu pieņem gadījumos, ja:

- bērns, par kuru tika veiktas izmaksas no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, sasniedz pilngadību;
- zudis tiesiskais pamats uzturlīdzekļu izmaksai;
- miris bērns, kura uzturēšanai tika maksāti finanšu līdzekļi no valsts;
- miris parādnieks.

Pārskata periodā fonda administrācijā tika pieņemti 2 382 lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu, 2007. gadā – 2 238 lēmumi, bet 2006. gadā – 1 842 lēmumi.

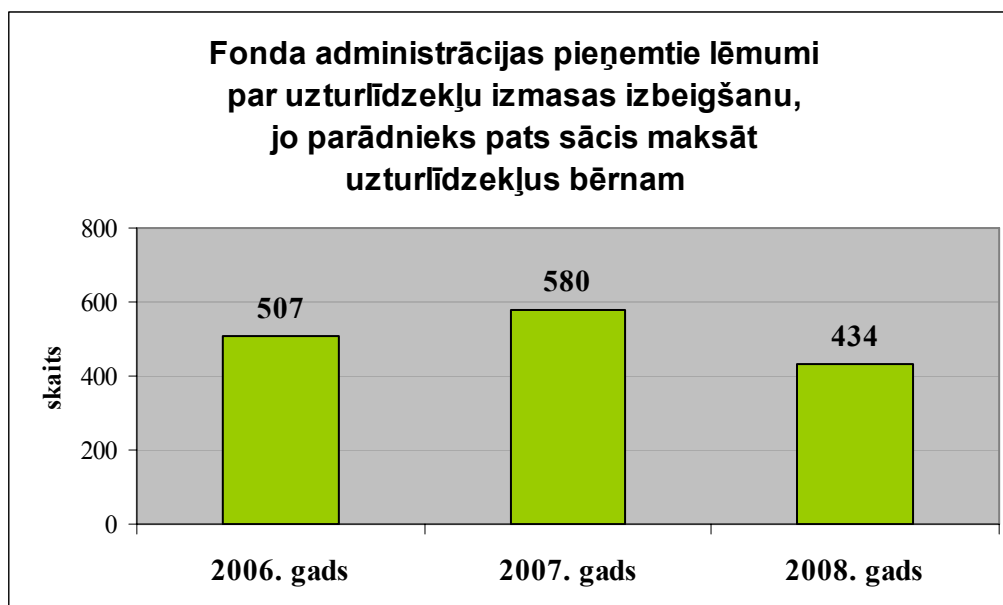

Gan pārskata periodā, gan iepriekšējos darbības gados par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu pieņemto lēmumu skaita pieaugums galvenokārt izskaidrojams ar to, ka daudz bērnu, kuri saņēma uzturlīdzekļus, sasniedza 18 gadu vecumu. 2008. gadā tika pieņemts 1 681 šāds lēmums, 2007. gadā – 1 444 lēmumi, bet 2006. gadā – 1 151 lēmums.

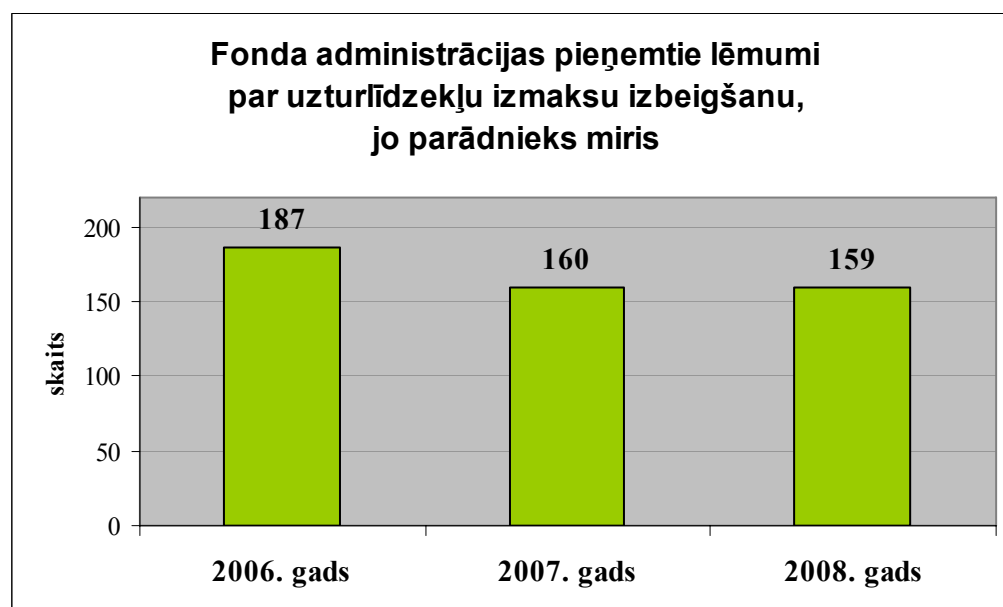

Pārskata periodā 434 lietās tika pieņemti lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu, jo parādnieks pats bija apņēmis turpmāk maksāt uzturlīdzekļus savam bērnam. Šādu lēmumu pamatā bija fonda administrācijai iesniegtie zvērinātu tiesu izpildītāju paziņojumi par to, ka parādnieka rīcībā ir pietiekami finanšu līdzekļi, lai nodrošinātu bērnam Ministru kabineta noteikto uzturlīdzekļu apmēru. 2007. gadā tika pieņemti 580 šādi lēmumi, bet 2006. gadā – 507 šādi lēmumi.

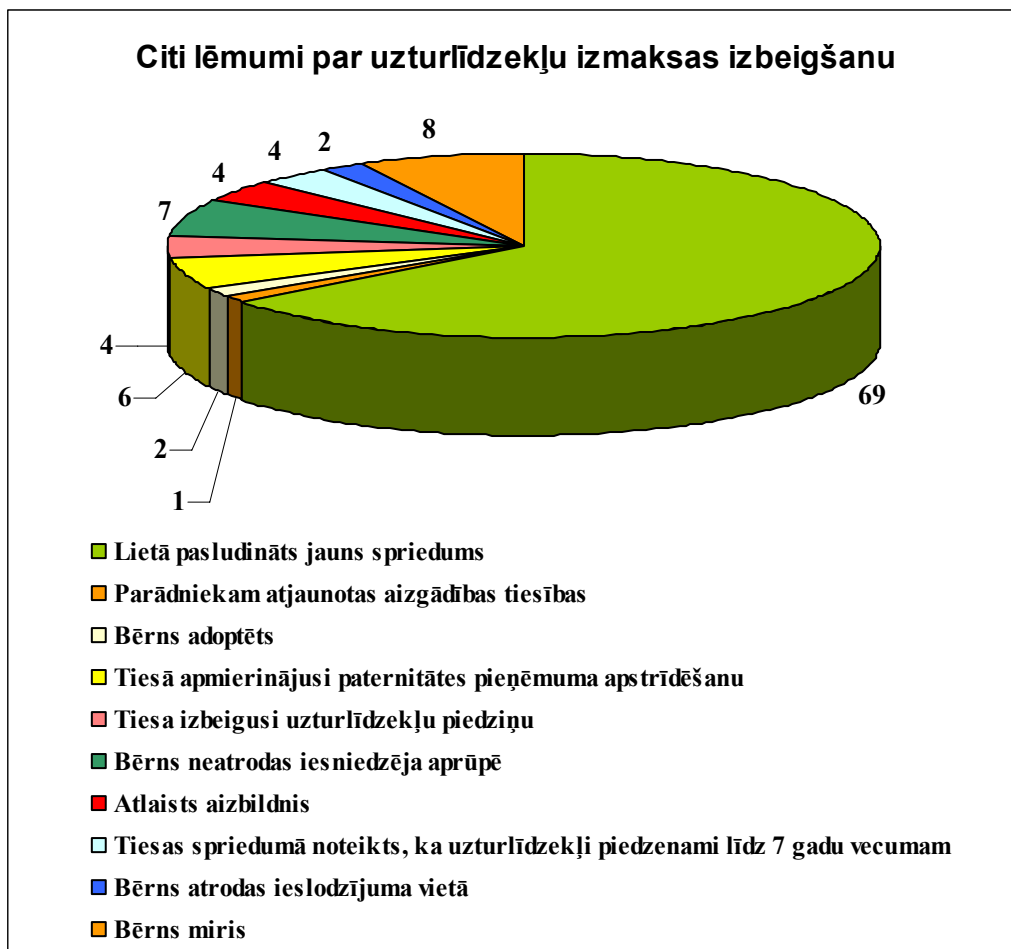

Pārskata periodā 159 gadījumos uzturlīdzekļu izmaksa tika izbeigta sakarā ar parādnieka nāvi. 2007. gadā tika pieņemti 160 šādi lēmumi, bet 2006. gadā – 187 lēmumi.

2008. gadā vēl 107 lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu tika pieņemti dažādu citu iemeslu dēļ. No tiem visbiežāk – 69 gadījumos – lēmums par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu tika pieņemts sakarā ar to, ka lietā bija pasludināts jauns spriedums un izsniegts izpildu raksts. Citos gadījumos lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu bija saistīti ar bērna adopciju, ar tiesas spriedumu izbeigt uzturlīdzekļu piedziņu, aizbildņa atlaišanu vai kādu citu iemeslu.

2.3.5. Lēmumi lietās, kurās iesniedzējs sniedzis nepatiesas ziņas

Atbilstoši Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 5. panta 2. daļai, fonda administrācijai ir pienākums bezstrīdus kārtībā no iesniedzēja, kas, lai saņemtu uzturlīdzekļus, sniedzis nepatiesas ziņas, piedzīt fonda izmaksātos uzturlīdzekļus un likumiskos procentus par nepamatoti izmaksātajām uzturlīdzekļu summām.

2008. gadā fonda administrācija 5 lietās konstatēja, ka iesniedzējs, lai saņemtu uzturlīdzekļus, ir fonda administrācijai sniedzis nepatiesas ziņas par to, ka bērni atrodas viņa aprūpē.

Fonda administrācija šajās lietās atcēla lēmumus par uzturlīdzekļu izmaksu ar lēmuma izdošanas dienu un uzlika par pienākumu iesniedzējam noteiktā termiņā labprātīgi iemaksāt Uzturlīdzekļu garantiju fondā no tā nepamatoti izmaksāto uzturlīdzekļu summu. Trīs iesniedzēji noteiktajā termiņā nepamatoti izmaksāto naudas summu iemaksāja Uzturlīdzekļu garantiju fondā, vienam iesniedzējam līdz brīdim, kad tika pieņemts lēmums par uzturlīdzekļu izmaksas atcelšanu, uzturlīdzekļu izmaksa vēl nebija uzsākta, jo fakts, ka parādnieks pats labprātīgi nodrošina bērnus ar uzturlīdzekļiem, tika atklāts īsi pēc lēmuma par uzturlīdzekļu izmaksu pieņemšanas.

Tomēr divi no iesniedzējiem noteiktajā termiņā savas saistības neizpildīja un nepamatoti saņēmo naudas summu Uzturlīdzekļu garantiju fondā neiemaksāja. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 361. panta 1. un 2. daļu, fonda administrācija rakstiski brīdināja iesniedzējus labprātīgi izpildīt fonda administrācijas lēmumu.

Tā kā arī pēc brīdinājuma šie divi iesniedzēji neizpildīja fonda administrācijas lēmumu, šajās lietās fonda administrācija izdeva izpildrīkojumu par nepamatoti izmaksātās uzturlīdzekļu summas piedziņu piespiedu kārtā. Izpildrīkojums tika iesniegts izpildei tiesu izpildītājam, norādot, ka, veicot piespiedu izpildi, piedziņa jāvērs uz parādnieka kustamo mantu, tajā skaitā mantu, kas atrodas pie citām personām, un bezķermeniskām lietām, tās pārdodot; uz naudu, kas parādniekam pienākas no citām personām (darba samaksu, tai pielīdzinātiem maksājumiem, citiem parādnieka ienākumiem, noguldījumiem kredītiestādēs); uz parādnieka nekustamo īpašumu, to pārdodot.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 364. panta 1. daļai, administratīvā akta piespiedu izpildes darbības tiek veiktas uz nepatiesas ziņas sniegušā iesniedzēja rēķina.

2.3.6. Iesniegumi par fonda administrācijas pieņemto lēmumu apstrīdēšanu

Saskaņā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 12. panta 1. daļu un Administratīvā procesa likuma 76. un 79. pantu fonda administrācijas pieņemtos lēmumus var apstrīdēt viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas, iesniedzot iesniegumu fonda administrācijai, to adresējot Bērnu un ģimenes lietu ministrijas valsts sekretāram.

Pārskata periodā 9 iesniedzēji izmantoja savas tiesības un iesniedza fonda administrācijai iesniegumus par pieņemtā administratīvā akta apstrīdēšanu, savukārt fonda administrācija, atbilstoši tiesību normām, tos nosūtīja Bērnu un ģimenes lietu ministrijas valsts sekretāram izskatīšanai.

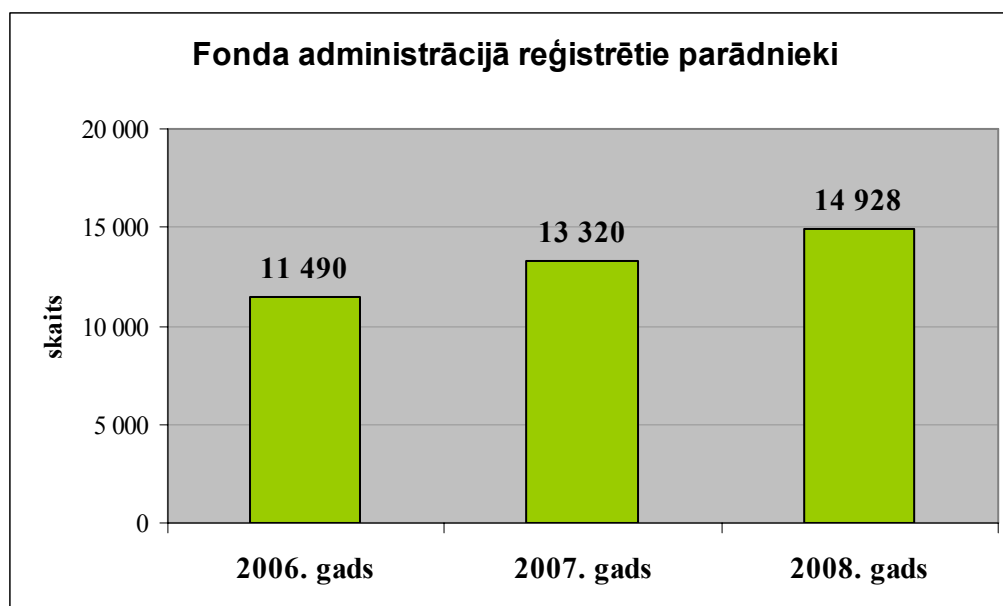
5 gadījumos fonda administrācija bija nolēmusi izbeigt uzturlīdzekļu izmaksu, jo bērns, par kuru tika maksāti uzturlīdzekļi no fonda, bija sasniedzis pilngadību, 1 gadījumā tika apstrīdēts lēmums par atteikumu izmaksāt uzturlīdzekļus, bet 3 gadījumos fonda administrācija bija izbeigusi uzturlīdzekļu izmaksu, jo tiesu izpildītājs bija apliecinājis, ka uzturlīdzekļu piedziņa no parādnieka nodrošina bērnam minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179. panta 5. daļu, noteicis Ministru kabinets.

Bērnu un ģimenes lietu ministrijas valsts sekretārs, izskatot lietu materiālus un pamatojoties uz spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, nolēma atstāt negrozītus 8 fonda administrācijas pieņemtos, bet adresāta apstrīdētos lēmumus. Vienu no apstrīdētajiem lēmumiem Bērnu un ģimenes lietu ministrijas valsts sekretārs atcēla, jo tika konstatēts, ka pēc lēmuma par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu ir mainījušies lietas tiesiskie un faktiskie apstākļi – parādnieks nemaksā uzturlīdzekļus iesniedzējai.

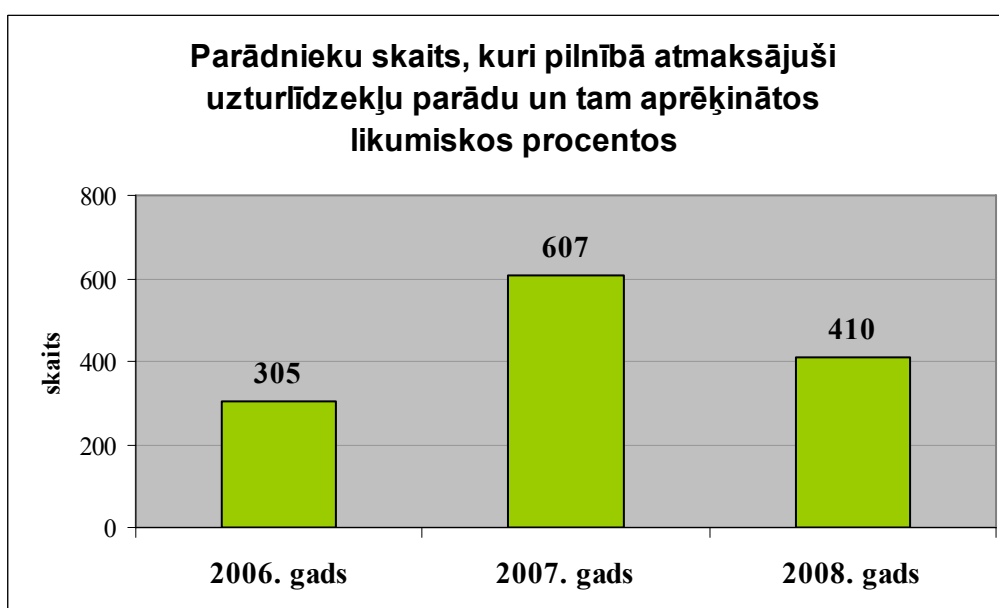
3. Fonda administrācijas darbība, nodrošinot uzturlīdzekļu piedziņu no parādniekiem

3.1. Fonda administrācijā reģistrētie parādnieki

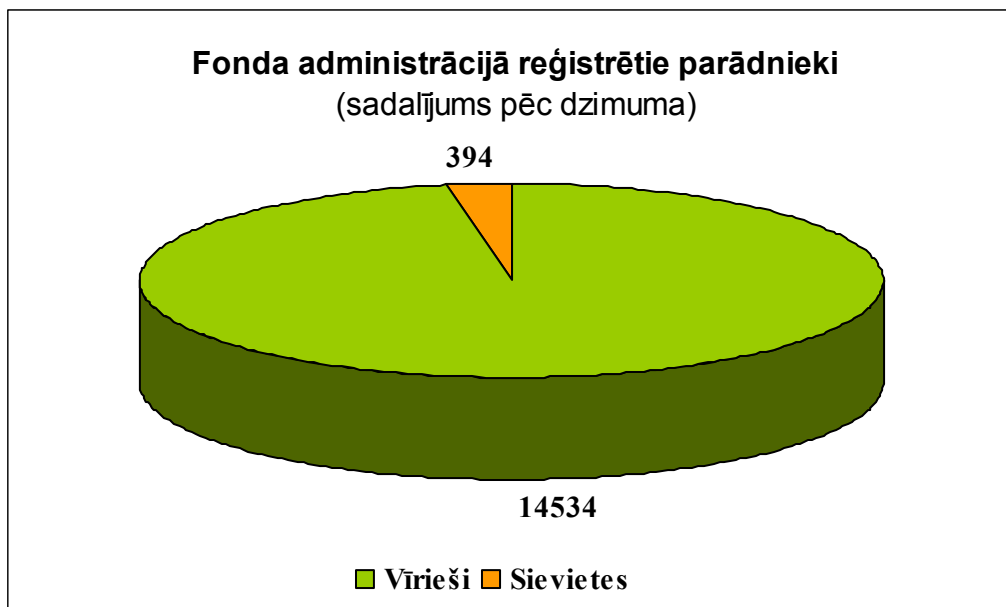
Fonda administrācija pārskata perioda beigās bija reģistrējusi 14 928 parādniekus, kuri izvairās no uzturlīdzekļu maksāšanas saviem bērniem un kuru vietā šo pienākumu veic valsts. 2007. gada nogalē bija reģistrēti 13 320 parādnieki, bet 2006. gada beigās – 11 490 parādnieki. Vērojama tendence uzturlīdzekļu parādnieku skaitam pieaugt.

Pārskata periodā miruši 159 valsts parādnieki. Uzturlīdzekļu parādu un tam aprēķinātos likumiskos procentus 2008. gadā pilnībā atmaksāja 410 parādnieki. 2007. gadā – 607 parādnieki, bet 2005. gadā – 305 parādnieki.

Lielākā daļa parādnieku, kuru vietā valsts noteiktos minimālos uzturlīdzekļus bērniem maksā no fonda, ir vīrieši. Fonda administrācija 2008. gadā bija reģistrējusi 394 sievietes (t.i., 2,6 % no visiem reģistrētajiem parādniekiem), kuras, neraugoties uz tiesas spriedumu par uzturlīdzekļu piedziņu, nenodrošina saviem bērniem materiālu atbalstu. Salīdzinot ar 2007. gadu, pārskata periodā to sieviešu īpatsvars, kuru vietā uzturlīdzekļus bērniem maksā valsts, ir nedaudz samazinājies.

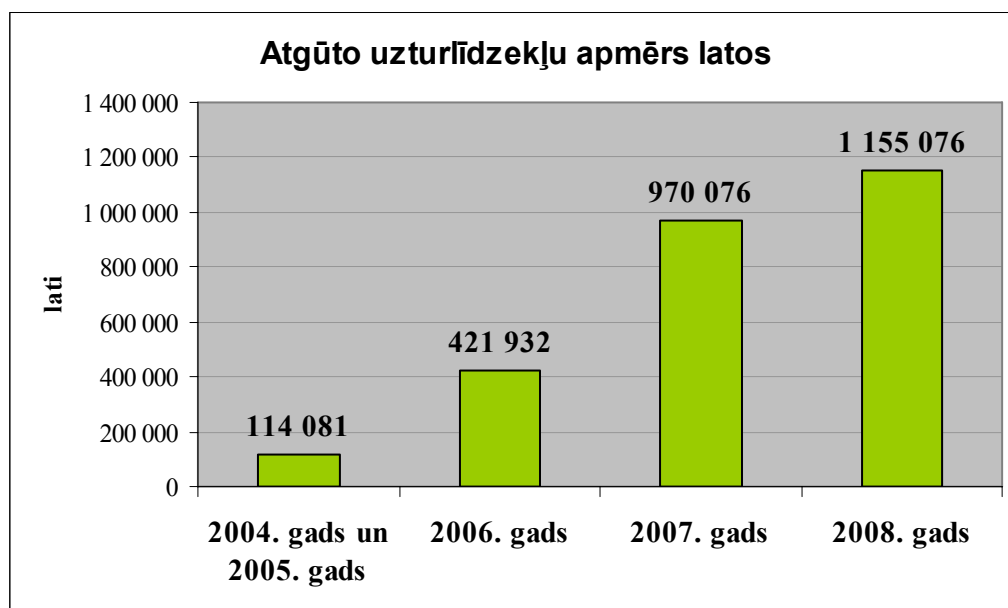

Fonda administrācija, pieņemot lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksāšanu, par to 7 dienu laikā informē parādnieku, nosūtot paziņojumu uz viņa deklarēto dzīvesvietu. Pārskata periodā nosūtīti 3 796 paziņojumi parādniekiem, informējot, ka fonda administrācija pieņēmusi lēmumu izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka bērnam. Līdz ar to tas no vecākiem, kura vietā tiks maksāti uzturlīdzekļi bērnam, kļūst par valsts parādnieku no fonda izmaksāto uzturlīdzekļu un likumisko procentu (6 % gadā) apmērā.

3.2. Regresa kārtībā atgūtie uzturlīdzekļi

Pārskata periodā regresa kārtībā kopumā atgūti izmaksātie uzturlīdzekļi 1 155 076 latu apmērā. Fonda administrācijas pēdējo divu darbības gadu laikā ir izdevies ievērojami palielināt regresa kārtībā atgūto uzturlīdzekļu apmēru. 2007. gadā regresa kārtībā tika atgūti 970 076 lati, bet 2006. gadā – 421 932 lati. 2004. gada nogalē un 2005. gadā kopumā tika atgūts 114 081 lats.

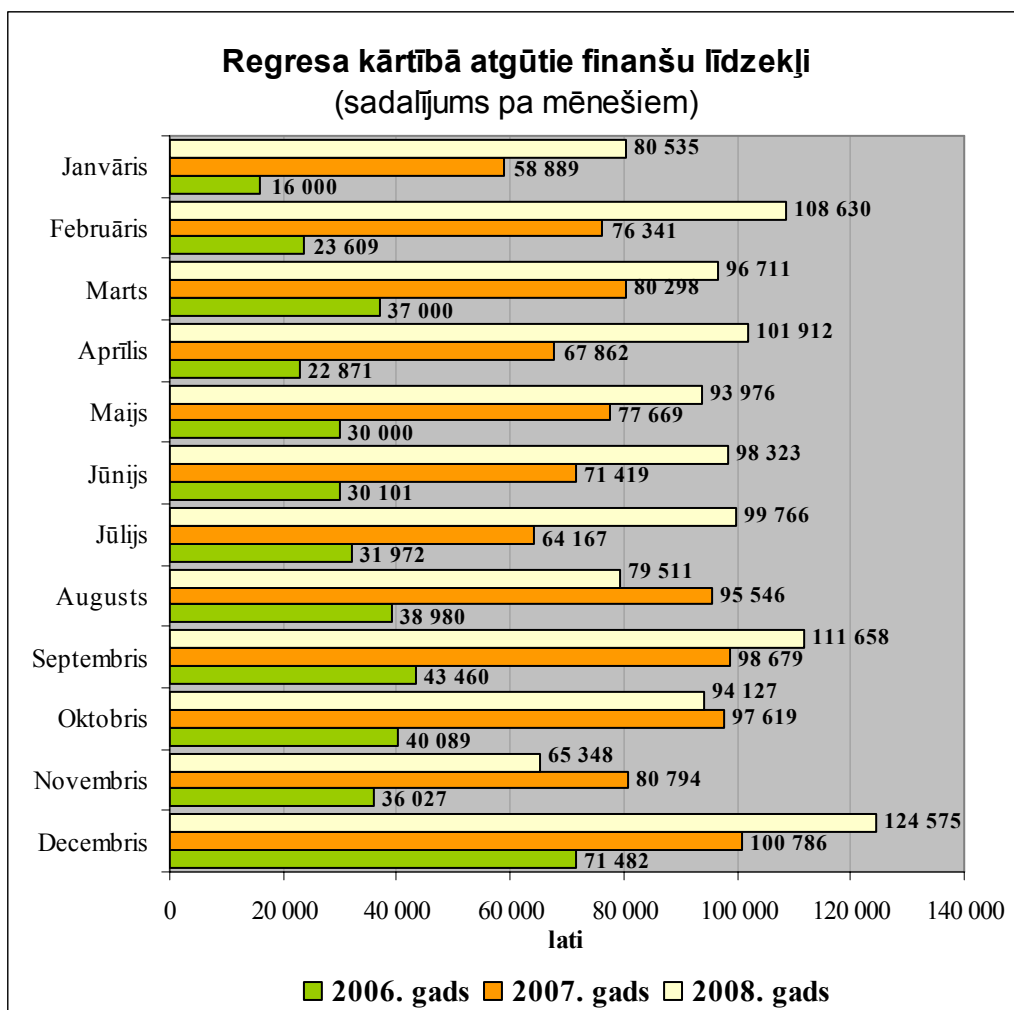
Visā fonda darbības laikā no 2004. gada 2. augusta līdz pārskata perioda beigām 2008. gada 31. decembrim regresa kārtībā atgūto uzturlīdzekļu apmērs bija 2 661 275 lati.

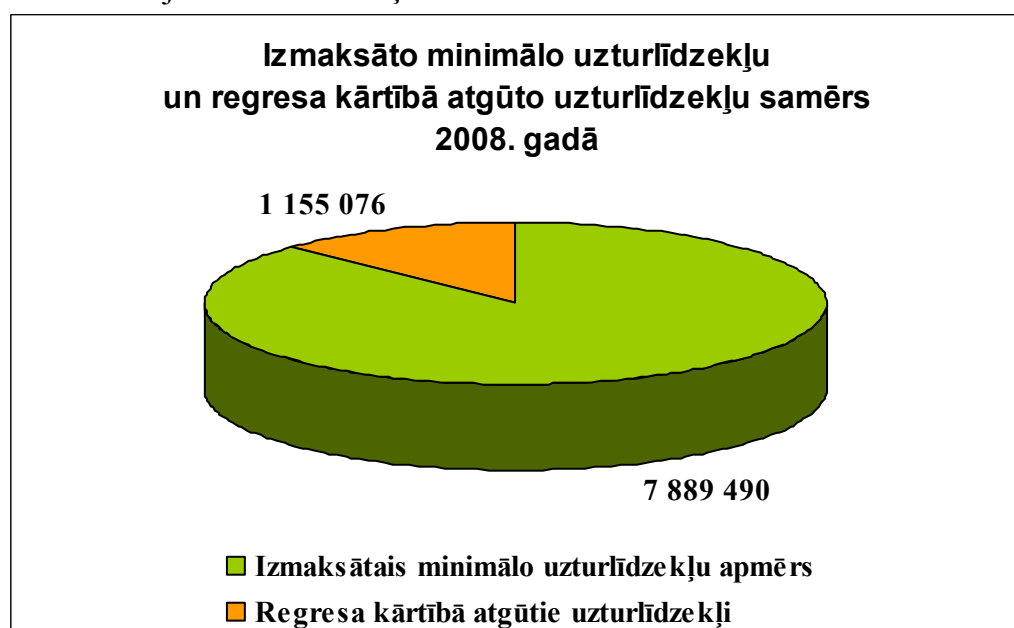
2008. gadā vienā mēnesī vidēji tika atgūti vairāk nekā 95 000 latu. Visvairāk uzturlīdzekļu regresa kārtībā – 124 575 lati – tika atgūti decembrī. Kopējo summu veido gan sadarbībā ar tiesu izpildītājiem piedzīto finanšu līdzekļu apmērs, gan arī pašu parādnieku labprātīgi atmaksātie uzturlīdzekļi. Tas, ka decembrī atgūtās summas apmērs ievērojami pārsniedz vidēji citos gada mēnešos regresa kārtībā atgūto uzturlīdzekļu apjomu, saistīts gan ar gada nogales aktivitātēm, tiesu izpildītājiem sakārtojot un pabeidzot agrāk uzsāktās izpildu darbības, gan ar parādnieku steigu parādu kārtošanā.

Regresa kārtībā atgūto uzturlīdzekļu apjoma pieaugums saistīts arī ar to, ka fonda administrācija pārskata perioda laikā parādniekiem vairākkārt nosūtīja informāciju par parāda apmēriem. 2008. gada sākumā visiem reģistrētajiem parādniekiem tika nosūtīti savstarpējo norēķinu salīdzināšanas akti – kopumā 10 592 dokumenti, kuros bija norādīta informācija par laika periodu, kurā izveidojies parāds – tā pamatsumma (izmaksātie uzturlīdzekļi) un likumiskie procenti. Tie parādnieki, kuri bija veikuši iemaksas, lai dzēstu parādu, saņēma informāciju arī par to apmēru un vēl atlikušo nenodzēsto parāda summu. Informācija parādniekiem tika nosūtīta arī 2008. gada maijā un septembrī – attiecīgi 11 635 un 11 814 izziņas, kurās tika norādīts gan parāda apmērs, kā arī sniegta informācija par sankcijām, kādas var tikt piemērotas, ja parādnieks izvairās no uzturlīdzekļu parāda dzēšanas un sava bērna uzturēšanas.

2008. gadā regresa kārtībā tika atgūti 14,6 % no valsts izmaksātajiem uzturlīdzekļiem. 2007. gadā tika atgūti 17,25 %, bet 2006. gadā – 10,3 % no valsts izmaksātajiem uzturlīdzekļiem.

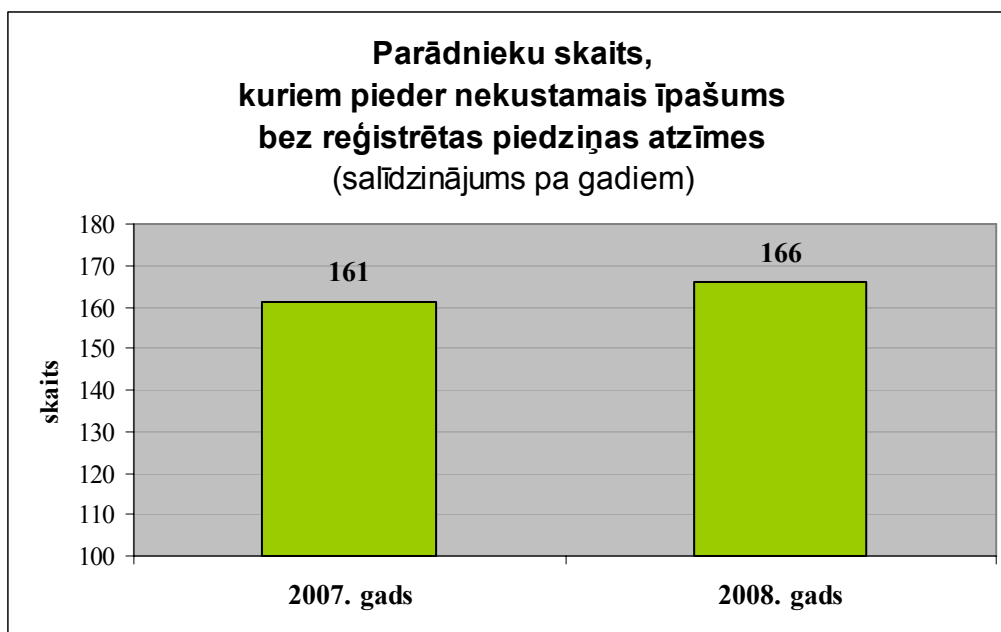
3.3. Parādnieku mantiskā stāvokļa pārbaude

Saskaņā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 11. panta 1. daļu fonda administrācijas lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksāšanu, izmaksas pārtraukšanu vai izbeigšanu paziņo zvērinātam tiesu izpildītājam, kura lietvedībā atrodas attiecīgā izpildu lieta par uzturlīdzekļu piedziņu. Savukārt minētā likuma panta 2. daļa nosaka, ka no lēmuma saņemšanas dienas fonda administrācija uzturlīdzekļu piedziņas lietā piedzinējam (iesniedzējam) izmaksāto summu un likumisko procentu apmērā kļūst par piedzinēju. Līdz ar to fonda administrācija iegūst Civilprocesa likumā norādītās piedzinēja tiesības, tajā skaitā, lūgt vērst piedziņu uz parādnieka kustamo mantu, nekustamo īpašumu un naudas līdzekļiem.

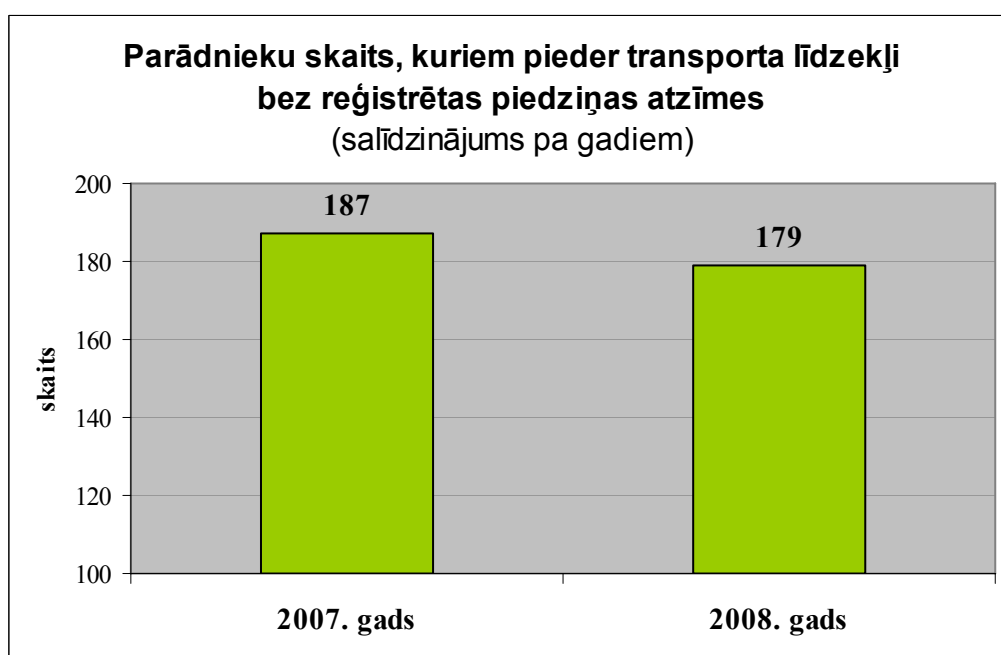
Fonda administrācijas darbības laikā gūtā pieredze liecina, ka piedziņas procesa efektivitāti var uzlabot, ja informācija par uzturlīdzekļu parādnieku ienākumu un mantiskā stāvokļa izmaiņām tiek saņemta pēc iespējas operatīvi. Sākotnēji uzturlīdzekļu parādnieku mantiskā stāvokļa pārbaudi veica manuāli. Tad, lai iegūtu datus par katra parādnieka mantisko stāvokli, ikvienā datu bāzē, kurā tiek reģistrēts personu īpašums, atsevišķi vajadzēja ievadīt katra parādnieka personas datus. Šī metode neļāva datu pārbaudes par parādniekiem veikt visaptveroši, lai nepārtraukti sekotu izmaiņām. Pārskata perioda laikā fonda administrācijas noslēgto starpresoru līgumu ietvaros bija iespēja operatīvi iegūt datus no vairākām datu bāzēm, kurās tiek reģistrēti personu īpašumi, attiecīgi vērsot pret tiem uzturlīdzekļu parāda piedziņu. Informācija tika saņemta no CSDD Transportlīdzekļu un to vadītāju datu bāzes, Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas, kā arī no Komercsabiedrību amatpersonu un īpašnieku datu bāzes un Valsts ieņēmumu dienesta.

Fonda administrācija pārskata periodā vairākkārt konstatēja gadījumus, ka parādniekam piederošajai mantai nav reģistrēta piedziņas atzīme, kas nozīmē, ka parādnieks, neraugoties uz savām parādsaistībām, var turpināt brīvi rīkoties ar savu mantu. Šādās situācijās fonda administrācija gatavo vēstules zvērinātiem tiesu izpildītājiem, lūdzot paziņot valsts reģistriem par uzturlīdzekļu piedziņu, piedziņas atzīmes vai visu veidu aizliegumu reģistrāciju parādniekam piederošajai mantai un vērst uz to piedziņu, lai segtu radušos parādu.

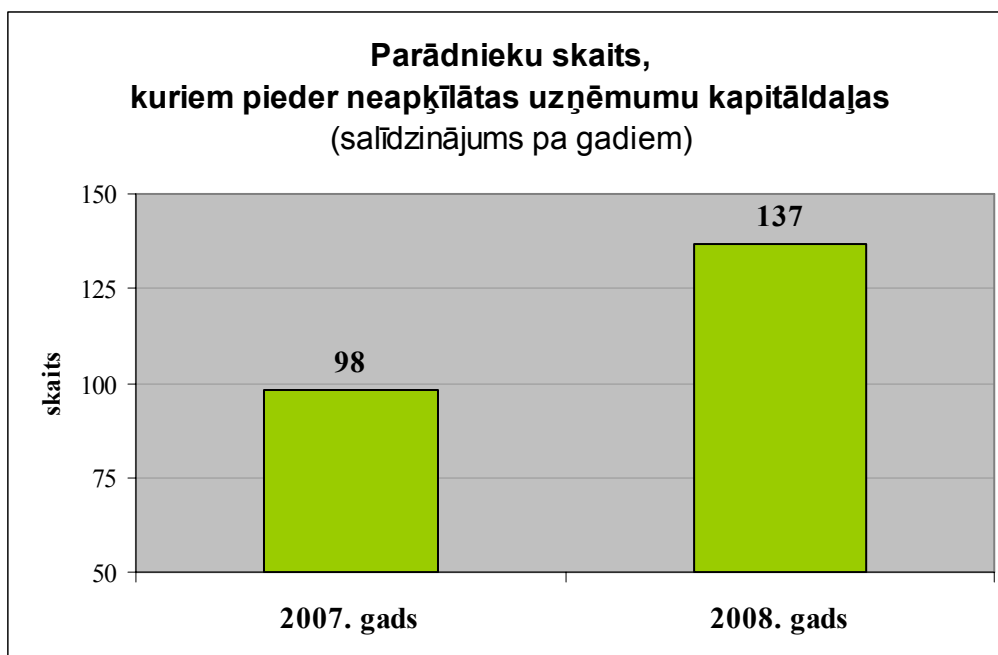
2008. gadā fonda administrācijas darbinieki konstatēja, ka 166 parādniekiem pieder nekustamais īpašums, kuram nav reģistrēts apgrūtinājums. Fonda administrācija nosūtīja paziņojumus zvērinātiem tiesu izpildītājiem par piedziņas atzīmes reģistrēšanu uz nekustamajiem īpašumiem, lai parādnieki nevarētu ar tiem brīvi rīkoties.

2008. gadā tika konstatēts, ka 179 parādniekiem pieder transporta līdzekļi, kuriem nebija reģistrēts apgrūtinājums. Fonda administrācija nosūtīja paziņojumus zvērinātiem tiesu izpildītājiem par piedziņas atzīmes reģistrēšanu uz transporta līdzekļiem, lai parādnieki nevarētu ar tiem brīvi rīkoties.

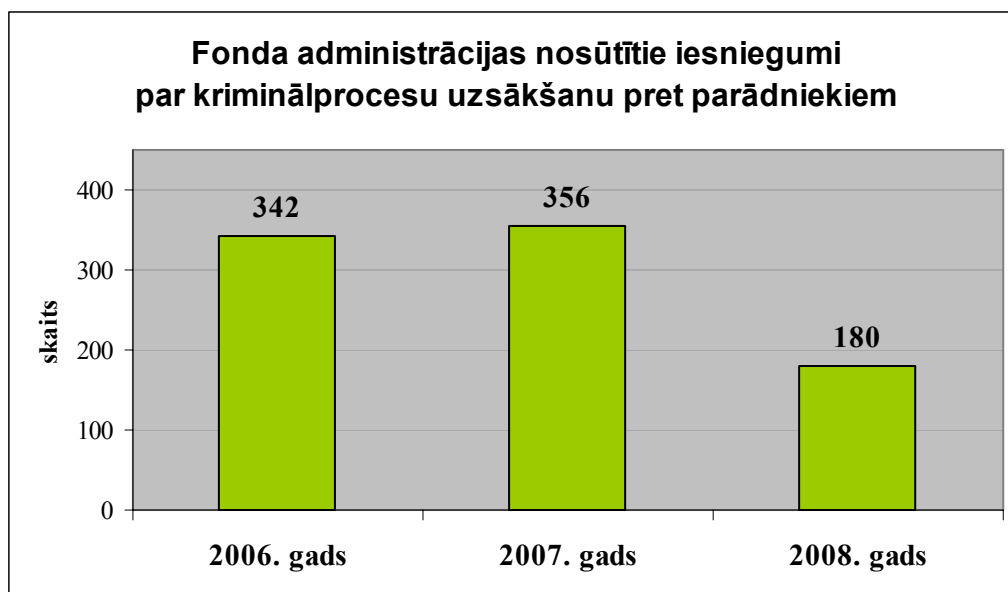
Pārskata perioda laikā fonda administrācija arī konstatēja, ka 137 parādnieku īpašumā ir reģistrētas uzņēmumu kapitāldaļas, kuras nebija apķīlātas. Šajās lietās fonda administrācija nosūtīja lūgumus zvērinātiem tiesu izpildītājiem tās apķīlāt.

3.4. Iesniegumi tiesībsargājošajām iestādēm ar lūgumu Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā uzsākt kriminālprocesu pret parādnieku par ļaunprātīgu izvairīšanos no uztura došanas saviem bērniem

Lai būtiski uzlabotu informācijas iegūšanu par uzturlīdzekļu parādnieku mantisko stāvokli un tā izmaiņām, kā arī lai valsts izmaksāto uzturlīdzekļu piedziņu padarītu efektīvāku, fonda administrācija pārskata periodā būtiski optimizēja darbu, kas saistīts ar piedziņas funkcijām. Fonda administrācijas līdzšinējā pieredze liecina, ka tieši piedziņas vēršana uz parādnieka ienākumiem un mantu ir visefektīvākais līdzeklis, kā piedzīt uzturlīdzekļus bērnam. Tāpēc tika pieņemts lēmums optimizēt piedziņas procesu, bet iesniegumu sagatavošanu un nosūtīšanu ar lūgumu uzsākt kriminālprocesu pret parādnieku, kas plaši tika izmantota pirms tam, tika nolemts turpmāk izmantot tikai kā galēju līdzekli, kad jau izmantoti citi iespējamie ietekmēšanas veidi.

Laikā no 2008. gada janvāra līdz jūnija beigām fonda administrācija sagatavoja un tiesībsargājošajām iestādēm nosūtīja 180 iesniegumus, lūdzot Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā uzsākt kriminālprocesus pret parādniekiem par izvairīšanos no uzturlīdzekļu maksāšanas saviem bērniem. 2007. gadā tiesībsargājošajām iestādēm tika nosūtīti 356 iesniegumi, bet 2006. gadā – 342 iesniegumi.

Analizējot pārskata periodā nosūtīto iesniegumu tālāko virzību tiesībsargājošās iestādēs, fiksēts, ka 168 gadījumos policijas iestādes uzsākušas kriminālprocesu. Vēl 4 gadījumos fonda administrācijas iesniegumi, lūdzot Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā uzsākt kriminālprocesu pret parādniekiem par izvairīšanos no uzturlīdzekļu došanas saviem bērniem, tiek izvērtēti, bet 8 gadījumos ir atteikts uzsākt kriminālprocesu.

Fonda administrācijas apkopotie dati par 2008. gadā uzsāktu kriminālprocesu tālāko virzību tiesībsargājošajās iestādēs liecina, ka 116 gadījumos notiek kriminālprocesa izmeklēšana, bet 21 gadījumā ierosinātais kriminālprocess ir izbeigts. Vēl 7 gadījumos kriminālprocess ir izskatīts tiesā, 22 gadījumos lieta ir nodota tiesai, bet vēl nav izskatīta. 2 gadījumos no pārskata periodā ierosinātajiem kriminālprocesi ir sastādīts prokurora priekšraksts par sodu.

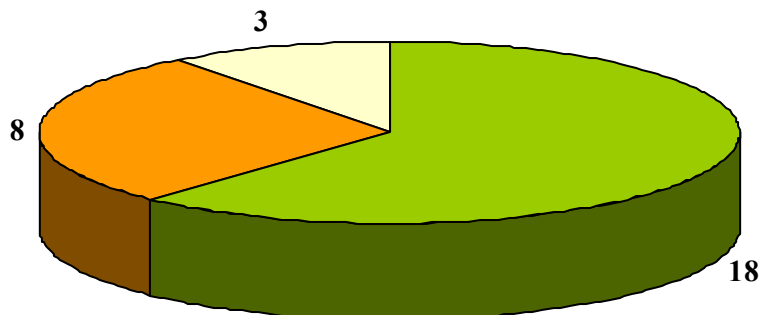

No pārskata periodā ierosinātajiem kriminālprocesiņiem 7 ir noslēgušies ar tiesas spriedumu. No tiem 5 gadījumos apsūdzētais atzīts par vainīgu un viņam kā soda mērs piespriests piespiedu darbs, 1 gadījumā vainīgajam piemērota nosacīta brīvības atņemšana ar pārbaudes laiku, bet vēl 1 gadījumā apsūdzētajam piemērota reāla brīvības atņemšana.

Pārskata periodā ar tiesas spriedumu noslēdzās vēl 29 kriminālprocesi pret parādniekiem par ļaunprātīgu izvairīšanos no uzturlīdzekļu maksāšanas saviem bērniem, kas tika ierosināti 2006. un 2007. gadā. 18 gadījumos vainīgajam kā soda mērs tika piespriests piespiedu darbs. 8 gadījumos parādniekam tika piespriesta nosacīta brīvības atņemšana, bet 3 gadījumos parādnieks notiesāts ar reālu brīvības atņemšanu.

**Tiesvedības rezultāti 2006. un 2007. gadā
ierosinātajos kriminālprocesos pret parādniekiem,
kuri ļaunprātīgi izvairījušies no uzturlīdzekļu
maksāšanas saviem bērniem**

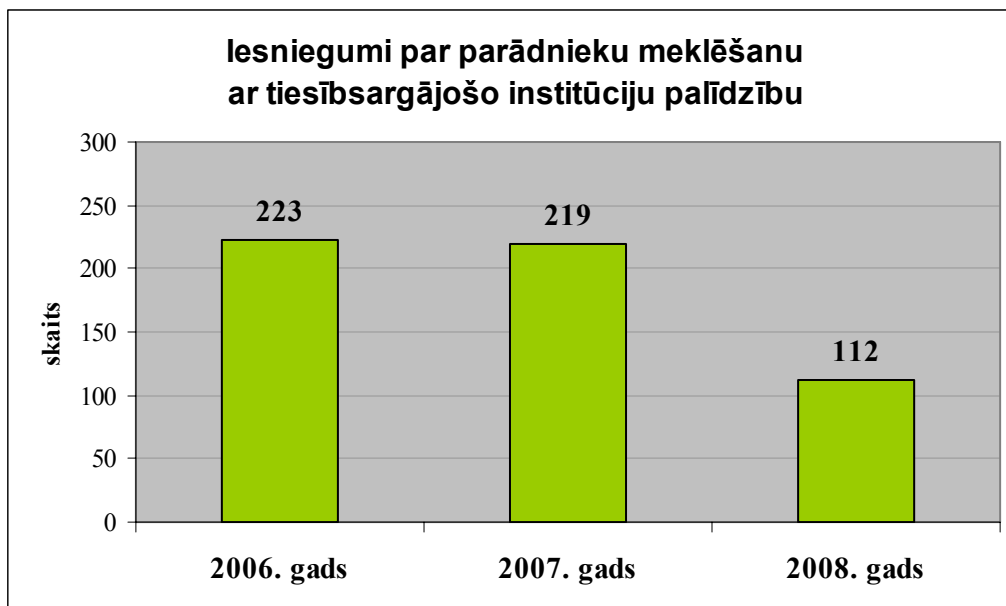
- Piespiedu darbs
- Nosacīta brīvības atņemšana
- Brīvības atņemšana (saskaitot pēc citiem tiesas spriedumiem neizciestos sodus)

3.5. Iesniegumi par parādnieku meklēšanu ar tiesībsargājošo iestāžu palīdzību

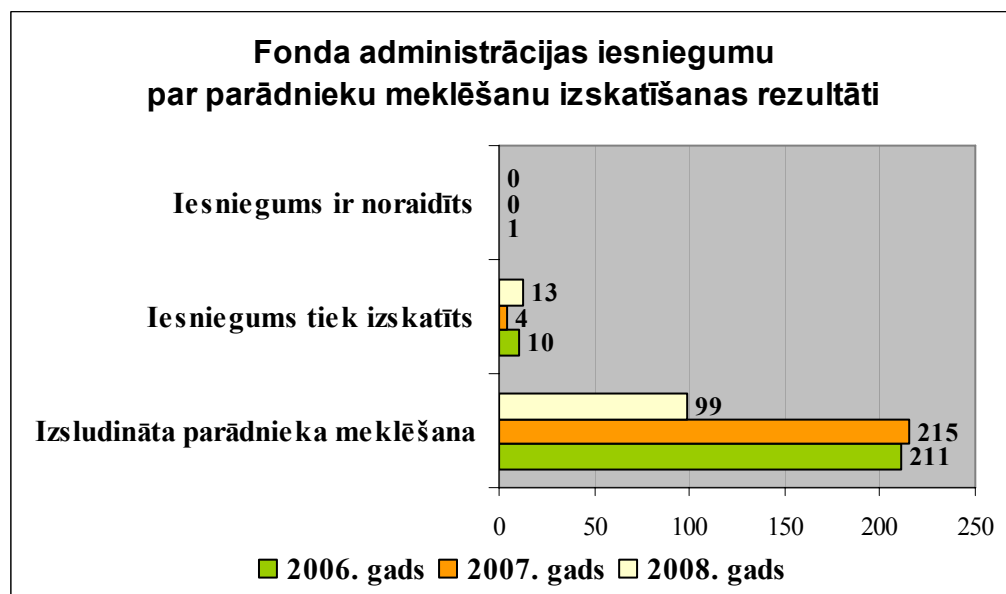
Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā noteikts fonda administrācijas pienākums, pieņemot lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksāšanu, par to paziņot parādniekam, kā arī bez sevišķa tiesas lēmuma stāties piedzinēja vietā uzturlīdzekļu lietā par izmaksāto uzturlīdzekļu un likumisko procentu piedziņu no parādnieka.

Ja parādnieka, kura bērnam no fonda līdzekļiem tiek maksāti uzturlīdzekļi, dzīvesvieta nav zināma, fonda administrācija gatavo iesniegumu tiesai, lūdzot pieņemt lēmumu par parādnieka meklēšanu ar policijas palīdzību.

2008. gadā no janvāra līdz jūnija beigām fonda administrācija nosūtījusi 112 iesniegumus tiesām, lūdzot izsludināt parādnieku meklēšanu ar policijas palīdzību. 2007. gadā tiesām tika nosūtīti 219 iesniegumi, bet 2006. gadā – 223 šādi iesniegumi.

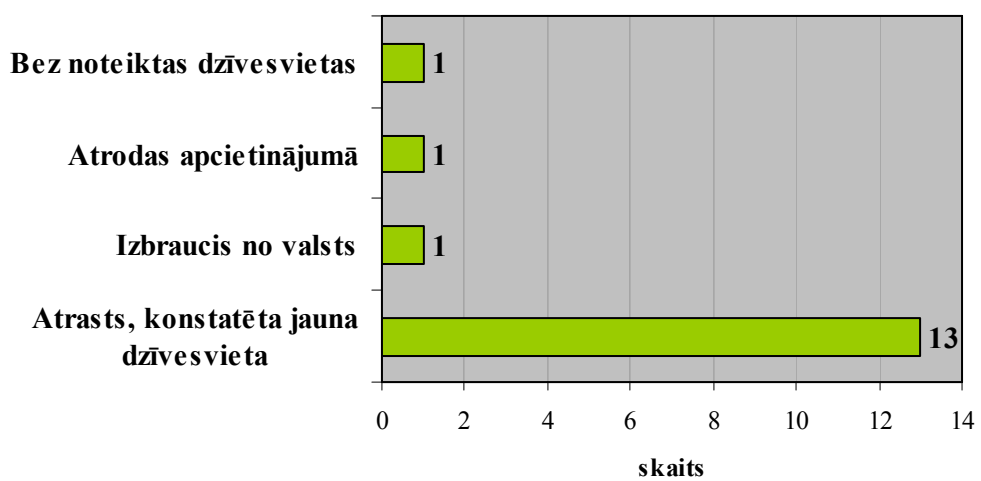
Pārskata periodā tiesas apmierināja 99 fonda administrācijas lūgumus par parādnieku izsludināšanu meklēšanā. Savukārt par 13 pārskata periodā nosūtītajiem lūgumiem tiesas vēl nav pieņēmušas lēmumu.

2008. gadā pēc tiesas pieņemtā lēmuma par parādnieka izsludināšanu meklēšanā 16 gadījumos policija ir noskaidrojusi parādnieku dzīvesvietas. 13 gadījumos policija atradusi meklēšanā izsludināto parādnieku, informējusi par viņa jauno adresi un veiktas tālākās darbības izsludinātā kriminālprocesa ietvaros. Vienā no gadījumiem policija konstatējusi, ka parādnieks atrodas ieslodzījuma vietā, bet vēl vienā gadījumā saņemta informācija, ka meklēšanā izsludinātā persona pārcēlusies uz dzīvi ārpus Latvijas. Atrodot vēl vienu meklēšanā izsludinātu personu, secināts, ka tai nav noteiktas dzīvesvietas.

Parādnieku meklēšanas rezultāti

4. Starptautiskā sadarbība

Fonda administrācijas Starptautiskās sadarbības departamenta galvenie uzdevumi ir nodrošināt Hāgas konvencijas par starptautisko bērnu un citu ģimenes locekļu uzturēšanas izdevumu piedziņu (turpmāk – Hāgas konvencija) un Priekšlikuma Eiropas Savienības Padomes Regulai par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (turpmāk – Padomes regula) ieviešanu un organizēt starptautisko sadarbību bērna uzturēšanas izdevumu piedziņas jomā.

Starptautiskās sadarbības jomā fonda administrācijas galvenie darbības virzieni 2008. gadā bija nodrošināt Padomes regulas projekta, kas vērsts uz atvieglotu pārrobežu uzturlīdzekļu jautājumu risināšanu nākotnē, izstrādi, kā arī nodrošināt pārstāvību Eiropas Savienības Padomes Civillietu komitejas (Uzturēšanas saistību) (turpmāk – Civillietu komiteja) sanāsmēs par Bērnu un ģimenes lietu ministrijas kompetences jautājumiem. 2008. gadā fonda administrācijas pārstāvji piedalījās trīspadsmit Civillietu komitejas sanāsmēs.

2008. gada 18. decembrī Eiropas Savienības Padome pieņēma Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (turpmāk – regula). Ja tiks īstenoti regulā paredzētie nosacījumi, to sāks piemērot no 2011. gada 18. jūnija. Regulas mērķis ir ieviest jaunu un efektīvu sadarbību starp Eiropas Savienības (turpmāk – ES) valstīm, atvieglojot un paredzot skaidrākus noteikumus pārrobežu uzturlīdzekļu lietu risināšanai, kas ļaus uzturlīdzekļu kreditoriem viegli, ātri un lielākoties bez maksas iegūt izpildes rīkojumu, kas būtu brīvi un bez šķēršļiem izpildāms ES tiesiskajā telpā.

Jaunā regula ES ietvaros paredz dalībvalstīs izveidot centrālās iestādes, kas atvieglos uzturlīdzekļu prasību pārrobežu piedziņu, veicot starptautisko iesniegumu apstrādi, sniegs palīdzību iedzīvotājiem un veicinās valstu tiesisko sadarbību. Latvijai ir būtiski veicināt nolēmumu atzīšanas un izpildes iespējas citās dalībvalstīs arī tādēļ, ka gadījumos, kad parādnieks nemaksā uzturlīdzekļus bērnam, jo nolēmumu attiecīgajā valstī nav iespējams atzīt un izpildīt, persona nevar saņemt uzturlīdzekļus bērnam arī no Uzturlīdzekļu garantiju fonda līdzekļiem.

Pašreiz spēkā esošais tiesiskais regulējums neparedz tik efektīvu valstu sadarbības mehānismu nolēmumu atzīšanā un izpildē, līdz ar to ieinteresētajai personai pašai jāvēršas attiecīgajā ES valstī, lai panāktu sev labvēlīga nolēmuma izpildi citā dalībvalstī, taču to bez kvalificēta jurista palīdzības bieži vien nav iespējams izdarīt.

Starptautiskās sadarbības departaments 2008. gadā pētīja, kā citās Eiropas Savienības valstīs risina jautājumus par uzturlīdzekļu nodrošināšanu bērniem gadījumos, ja kāds no vecākiem nedzīvo kopā ar bērnu. Kopumā tika analizēta 18 Eiropas valstu kārtība uzturlīdzekļu jautājumu risināšanā, apkopojot Īrijas, Lietuvas, Igaunijas, Apvienotās Karalistes, Slovēnijas, Vācijas, Francijas, Polijas, Dānijas, Zviedrijas un citu valstu pieredzi. Eiropā bērnu nodrošināšanā ar uzturlīdzekļiem tiek izmantotas dažādas metodes, starp kurām valsts garantēta uzturlīdzekļu izmaksa ir tikai viens no risinājumiem. Daudzās

Eiropas valstīs par optimālu tiek uzskatīta pašu vecāku vienošanās savā starpā par to, kā rūpēties par saviem bērniem pēc šķiršanās.

2008. gada otrajā pusgadā Starptautiskās sadarbības departamenta pārstāvji Ziemeļu Ministru padomes Ierēdņu apmaiņas programmas ietvaros apmeklēja Norvēģijas un Somijas iestādes, kas nodarbojas ar uzturēšanas saistību lietām. Minētā programma izveidota, lai veicinātu pieredzes apmaiņu un dotu iespēju salīdzināt Ziemeļvalstu un Baltijas valstu pārvaldes struktūru un dažādu valsts sektoru attīstību un darbību.

Pieredzes apmaiņas braucienu mērķis bija iepazīties ar Norvēģijas un Somijas tiesisko regulējumu bērnu uzturlīdzekļu jomā un uzturlīdzekļu piedziņas procesu regulējumu nacionālajās un pārrobežu lietās. Iegūtā informācija par šo valstu pieredzi darbā ar bērnu uzturlīdzekļu lietām jau tiek izmantota, pilnveidojot un uzlabojot šo sistēmu Latvijā.

2008. gadā departamenta pārstāvji telefoniski sniedza 34 konsultācijas par bērnu uzturlīdzekļu piedziņas starptautiskajiem tiesiskajiem aspektiem un par Latvijas tiesu nolēmumu atzīšanas un izpildes procesa norises kārtību ārvalstīs.

4.1. Uzturlīdzekļu maksājumu regulējums ārvalstīs (Austrijā, Čehijā, Dānijā, Grieķijā, Igaunijā, Īrijā, Lielbritānijā un Ziemeļīrijā, Lietuvā, Nīderlandē, Norvēģijā, Portugālē, Slovākijā, Slovēnijā, Somijā, Spānijā, Vācijā, Zviedrijā)

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
1.	Austrija	Līdz brīdim, kad bērns pats var sevi uzturēt, neatkarīgi no tā, ir vai nav sasniegta pilngadība. Ja vecāki nespēj uzturēt (miruši, smagi slimi), šis pienākums attiecas uz vecvecākiem tiktāl, cik tas neapdraud viņu pašu iztiku.	Vecāka īpašums, ienākumi, izglītība, darbaspējas, darba tirgus iespējas u. c. Bērna vecums, spējas, vajadzības, attīstības iespējas u. c.	Aprēķina pēc procentu vai vajadzību metodes, piemērojot to, kura ir labvēlīgāka bērnam. Procentu metode. Uzturlīdzekļus aprēķina no atbildētāja ikmēneša neto ienākumiem: Bērnam līdz 5 gadiem (ieskaitot) – 16 % Bērnam no 6–9 gadiem – 18 % Bērnam no 10–14 gadiem – 20 % Bērnam, kas vecāks par 15 gadiem – 22 % Par katru nākamo apgādājamo bērnu atvilkumi tiek samazināti: ja jaunāks par 10 gadiem – par 1 % ja vecāks par 10 gadiem – par 2 % II Vajadzību metode (likme uz 01.07.2007.) Bērnam līdz 3 gadiem – EUR 170 Bērnam no 3–6 gadiem – EUR 217 Bērnam no 6–10 gadiem – EUR 280 Bērnam no 10–15 gadiem – EUR 321 Bērnam no 15–19 gadiem – EUR 377 Bērnam no 19–28 gadiem – EUR 474	Ir

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
2.	Čehija	Līdz 18 gadu vecumam vai ilgāk, ja bērns turpina izglītību. Izņēmums: ja bērns pats var sevi uzturēt (strādā, viņam pieder nekustamais īpašums, kas dod ienākumus).	Bērna pamatvajadzības, uzturēšana un tiesības uz vecāku dzīves līmeni. Parādnieka iespējas, spējas un aktīvi.	Tiesa nosaka individuāli. Pārskata ik pa 3 gadiem.	Nav
3.	Dānija	Līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadiem, ja bērns turpina izglītību.	Kopējo apmēru veido fiksētie uzturlīdzekļi (apmērs ir fiksēts, ja vecākiem nav papildu līdzekļu) un papildu piemaksa (atkarīga no vecāka ienākumu apmēra un bērnu skaita).	1) Fiksēto uzturlīdzekļu apmēru mēnesī veido: a) fiksētā pamatsumma – DKK 942; b) fiksētā piemaksa – DKK 121. Kopējais fiksēto uzturlīdzekļu apmērs mēnesī ir DKK 1 063 (LVL 100,56). 2) Papildu piemaksa.	Ir
4.	Griekija	Līdz 18 gadu vecumam vai ilgāk, ja bērns nevar pats sevi uzturēt un iegūt izglītību no saviem aktīviem vai ar savam vecumam piemērotu darbu, vai veselības stāvokļa dēļ.	Nepieciešamība nodrošināt bērnam pietiekamu dzīves kvalitāti un izglītību. Atbildētāja finansiālās iespējas.	Nosaka uz diviem gadiem. Ja apstākļi mainījušies, pēc diviem gadiem gan prasītājs, gan parādnieks var pieprasīt, lai tiesa nosaka jaunu uzturlīdzekļu apmēru uz nākamajiem diviem gadiem.	Nav

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
5.	Igaunija	Līdz 18 gadu vecumam vai ilgāk, ja bērnam vajadzīga palīdzība, tiek turpinātas mācības (pamatskolā, vidusskolā vai arodskolā) vai bērns ir rīcībnespējīgs.	Ja bērns pārmaiņus uzturas pie abiem vecākiem, tiesa var noteikt, ka uzturlīdzekļus maksā tas no vecākiem, kuram ir labāki materiālie apstākļi.	Ne mazāks par pusi no Igaunijas valdības noteiktās minimālās algas – EEK 2175 (LVL 97,66). (no 01.01.2008.)	Ir
6.	Īrija	Līdz 18 gadu vecumam vai līdz 23 gadiem, ja studē pilna laika dienas nodaļā, vai neatkarīgi no vecuma, ja bērnam ir psihiski vai fiziski traucējumi.	Prasītāja vēlmju pamatotība. Atbildētāja maksātspēja. Atsevišķos gadījumos ņem vērā arī prasītāja rīcību, piemēram, ja prasītājs ir pametis ģimeni bez pienācīga iemesla.	Tiesa nosaka individuāli.	Nav
7.	Lielbritānija un Ziemeļīrija	Līdz 16 gadu vecumam vai līdz 19 gadu vecuma sasniegšanai, ja bērns mācās pilna laika dienas nodaļā. (Mācību kurss, kas nav augstāks par A līmeņa standartu, nav pielīdzināms augstākās izglītības līmenim.)	Ar bērnu kopā nedzīvojošā (neklātējā) vecāka ienākumi. Bērnu skaits, kuriem neklātējam vecākam jāmaksā uzturlīdzekļi, kā arī tas, vai viņa/viņas partneris saņem bērna pabalstu. Vai bērns kopā ar neklātējo vecāku pavada vismaz vienu nakti katru nedēļu.	Balstoties uz vecāka iknedēļas ienākumiem, aģentūra piemēro vienu no 4 likmēm. • Pamatlikme, ja ienākumi lielāki par GBP 200): a) 1 bērnam – 15 %; b) 2 bērniem – 20 %; c) 3 vai vairāk bērniem – 25 %. • Samazinātā likme, ja ienākumi ir no GBP 100–200. • Vienotā likme, ja ienākumi ir no GBP 5–100. • Nulles likme, ja ienākumi mazāki par GBP 5.	Nav

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
8.	Lietuva	Līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadiem, ja bērns apmeklē dienas nodaļu vidusskolā, augstskolā vai arodskolā, vai ilgāk, ja bērns nespēj strādāt invaliditātes dēļ.	Uzturlīdzekļus nevar piedzīt par iepriekšējo periodu, kas pārsniedz trīs gadus kopš dienas, kad iesniegts pieteikums.	Tiesa var noteikt vienu no sekojošajiem uzturlīdzekļu maksāšanas veidiem: 1) ikmēneša maksājumi; 2) noteikts naudas summas apmērs; 3) piešķirt noteikta veida īpašumu.	Ir
9.	Nīderlande	Līdz 21 gada vecumam. Par 21 gadu vecāks bērns jāuztur tikai tad, ja viņš pats nespēj sevi nodrošināt fiziskas vai garīgas invaliditātes vai citu iemeslu dēļ.	Katru gadu Tieslietu ministrija, ņemot vērā algu pieaugumu konkrētajā nozarē valstī, nosaka procentuālo apmēru, par kādu tiek palielināts tiesas noteiktais vai vecāku pašu vienošanās gaitā panāktais uzturlīdzekļu apmērs.	Vecāki vienojas savstarpēji vai arī uzturlīdzekļu apmēru nosaka tiesa.	Nav

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
10.	Norvēģija	Līdz 18 gadu vecumam vai ilgāk, ja tiek turpinātas mācības (vidusskolā).	Patēriņa izdevumi (individuālie izdevumi, mājsaimniecības un transporta izdevumi). Komunālie izdevumi. Bērna aprūpes izdevumi. Abu vecāku ekonomiskā situācija. Bērnu skaits un vecums. Atbildīgās personas maksātspēja. Visiem neklātējā vecāka bērniem kopumā aprēķinātais uzturlīdzekļu apmērs nedrīkst pārsniegt 25 % no šī vecāka ienākumiem.	Atkarīgs no bērna vecuma: līdz 5 gadiem (ieskaitot); no 6–11 gadiem; vecāks par 11 gadiem. Neklātējais vecāks maksā 1/6; 2/6; 3/6; 4/6 vai 5/6 no bērna uzturēšanas izdevumiem. Klātesošais vecāks vienmēr sedz 1/6 no izdevumiem. Uzturlīdzekļu apmērs var tikt samazināts, ņemot vērā, cik nakšu bērns pavadījis kopā ar neklātējo vecāku.	Ir
11.	Portugāle	Līdz 18 gadu vecumam vai ilgāk, ja bērns nav pabeidzis profesionālo izglītību.	Uzturlīdzekļu apmēru nosaka proporcionāli parādnieka līdzekļiem un prasītāja vajadzībām. Tiek pārbaudīts, vai saņēmējs var pats sevi uzturēt.	Tiesa nosaka individuāli.	Ir

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
12.	Slovākija	Līdz brīdim, kad bērns spēj pats sevi uzturēt.	Tiesa ņem vērā, cik lielā mērā katrs no vecākiem personīgi rūpējas par bērnu. Uzturlīdzekļi ir prioritāri salīdzinājumā ar citiem vecāka izdevumiem.	Vecākam neatkarīgi no saviem finansiālajiem apstākļiem, situācijas un iespējām ir jānodrošina nepilngadīgam bērnam minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas noteikts 30 % apmērā no iztikas minimuma. (Iztikas minimums 2008. gadā – SKK 5390 (LVL 124,50).	Nav
13.	Slovēnija	Līdz 18 gadu vecumam.	Apmēru nosaka saskaņā ar bērna vajadzībām (fizisko un garīgo attīstību) un vecāku materiālajām iespējām.	Tiesa nosaka individuāli.	Ir
14.	Somija	Līdz 18 gadu vecumam vai ilgāk, ja nepieciešams un ja bērns turpina izglītību.	Aprēķinu veic, vadoties pēc vispārējiem un speciālajiem izdevumiem. Vispārējie izdevumi – pārtika, apģērbs un apavi, personiskās higiēnas preces, izdevumi par telefona sakaru un datora izmantošanu, hobiji un ar tiem saistītie izdevumi par apģērbiem un/vai aprīkojumu, minimālā veselības aprūpe.	Uzturlīdzekļu aprēķināšanas formula: $U = \frac{NVS \times BV}{AVS}$ U – uzturlīdzekļi; NVS – neklātējā vecāka uzturēšanas spējas; BV – bērna vajadzības; AVS – abu vecāku uzturēšanas spējas Vispārējo izdevumu likmes: • bērnam no līdz 6 gadiem – EUR 250; • bērnam no 7–12 gadiem – EUR 290; • bērnam no 13–18 gadiem – EUR 390.	Ir

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
			Speciālie izdevumi – bērna daļa mājsaimniecības izdevumos, speciālās veselības aprūpes izmaksas, īpašie hobiji u. c.	Uzturlīdzekļu apmērs var tikt samazināts, ņemot vērā, cik nakšu bērns pavadījis kopā ar neklātējo vecāku.	
15.	Spānija	Līdz 18 gadu vecumam vai īsāku laiku, ja bērnam ir pietiekami personīgie ienākumi, vai ilgāk, ja bērns nespēj pats sevi nodrošināt, turpina izglītību un līdzekļu trūkums nav radies viņa paša vainas dēļ.	Prasītāja vajadzības. Parādnieka finansiālie līdzekļi. Citu personu, kurām arī ir pienākums piedalīties bērna uzturēšanā, finansiālie līdzekļi.	Tiesa nosaka individuāli. Atsevišķos gadījumos tiesa uzturlīdzekļus var noteikt kā vienreizēju maksājumu.	Nav
16.	Vācija	Nav noteikts bērna vecuma ierobežojums uz tiesībām saņemt uzturlīdzekļus no vecākiem.	Ņem vērā uzturlīdzekļu saņēmēja prasības un vajadzības, kā arī atbildētāja maksāšanas iespējas.	Reizi mēnesī bērns jānodrošina ar minimālo uzturlīdzekļu summu, ko aprēķina procentuāli no bērna iztikas minimuma. 2008. gadā: • bērnam līdz 6 gadiem – 87 % (EUR 265); • bērnam no 7–12 gadiem – 100 % (EUR 304); • bērnam no 13–18 gadiem – 117 % (EUR 356). Uzturlīdzekļu apmēru pārsvarā nosaka atbilstoši augstāko apgabaltiesu izstrādātajām vadlīnijām. Visbiežāk izmanto tā saukto Diseldorfas tabulu, kas ir spēkā visā Vācijā. Diseldorfas Augstākā tiesa ik pa diviem gadiem šo aprēķinu tabulu pārstrādā.	Ir

Nr.	Valsts	Uzturēšanas pienākums	Apstākļi, kurus ņem vērā	Uzturlīdzekļu apmērs	Valsts garantētie uzturlīdzekļu maksājumi
17.	Zviedrija	Līdz 18 gadu vecumam vai līdz 21 gadu vecumam, ja bērns turpina iegūt izglītību.	Vecākam no ienākumiem, kas viņa rīcībā palikuši pēc nodokļu atvilkšanas, ir tiesības paturēt sevis apgādāšanai nepieciešamos līdzekļus (dzīvošanas izmaksas; uzturēšanas līdzekļi esošajam laulātajam, ja tam ir pamatots iemesls; līdzekļi pārējo bērnu uzturēšanai). Uzturlīdzekļu apmērs ir atkarīgs no bērna vajadzībām un otra vecāka iespējām. Pastāv iespēja samazināt uzturlīdzekļu apmēru, ņemot vērā neklātējā vecāka izdevumus, kas izlietoti, kontaktējoties ar bērnu.	Nosaka vecāki, savstarpēji vienojoties, vai piespriež tiesa.	Ir

4.2. Valsts garantēto uzturlīdzekļu maksājumu regulējums ārvalstīs

(Austrija, Dānija, Igaunija, Lietuva, Norvēģija, Portugāle, Slovēnija, Somija, Vācija, Zviedrija)

Nr.	Valsts	Saņemšanas priekšnoteikumi	Apmērs (mēnesī)	Izmaksas periods	Brīdis, no kura uzsāk izmaksu
1.	Austrija	- Tiesas pieņemts nolēmums par uzturlīdzekļu piedziņu, bet piedziņa bijusi neveiksmīga. Gan bērna, gan parādnieka dzīvesvieta ir Austrijā, abiem ir Austrijas vai citas ES dalībvalsts pilsonība vai abi ir bez pavalstniecības. - Parādnieks izcieš sodu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu un tas noteikts ilgāks par vienu mēnesi. - Tiesa nevar noteikt uzturlīdzekļu apmēru, jo nav zināma parādnieka uzturēšanās vieta. - Bērna mātes norādītais bērna tēvs ir apstrīdējis paternitāti un nolēmums par paternitātes apstrīdēšanu ir pārsūdzēts augstākā tiesu instancē.	Tiesas nolēmumā noteiktais, bet ne vairāk kā maksimālā likme – EUR 488,20 (2008. gadā). Ja diferencēta apmēra noteikšana nav iespējama vai ja vecāks izcieš sodu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, tiek noteikts fiksēts apmērs: bērnā līdz 6 gadiem – EUR 123; bērnā no 7–14 gadiem – EUR 245; bērnā virs 15 gadu vecuma – EUR 367. (2008.gadā)	Maksimālais periods – 3 gadi, bet ne ilgāk kā līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai (ik pēc 3 gadiem ir jāiesniedz jauns iesniegums un apstākļi jāizvērtē no jauna).	No mēneša, kad ir iesniegts iesniegums.
2.	Dānija	- Parādnieks nav nomaksājis uzturlīdzekļus noteiktajā termiņā; - Kreditora un bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir Dānijā un bērnam vai vismaz vienam no vecākiem, kura aizgādībā ir bērns, ir Dānijas pilsonība.	Orderī/rīkojumā noteiktais uzturlīdzekļu apmērs, bet ne lielāks par standarta likmi, ko vienu reizi gadā nosaka Ģimenes un patērētāju lietu ministrija – DKK 1 094 (LVL 103,27) (2008. gadā).	Par periodu, kas noteikts orderī/rīkojumā, bet ne ilgāk kā līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, izmaksājot reizi mēnesī vai reizi pusgadā (noteikts nolēmumā).	

Nr.	Valsts	Saņemšanas priekšnoteikumi	Apmērs (mēnesī)	Izmaksas periods	Brīdis, no kura uzsāk izmaksu
3.	Igaunija	- Tiesas pieņemts nolēmums par maksāšanas pieprasījuma paātrināto procedūru vai nolēmumu par prasības nodrošināšanu. - Vecāki nepilda uzturēšanas pienākumu. - Vecāki nespēj nodrošināt bērna ikmēneša uzturlīdzekļu maksājumu apmērā, kas nebūtu mazāks par pusi no minimālās algas (nosaka Igaunijas valdība). - Bērns ir Igaunijas pastāvīgais iedzīvotājs vai ārvalstnieks, kurš uzturas Igaunijā un kuram ir pagaidu uzturēšanās atļauja uz noteiktu termiņu vai kurš uzturas Igaunijā, pamatojoties uz Ārvalstnieku likuma (<i>Aliens Act</i>) 51. panta 2. daļas pamata.	Uzturēšanas pabalstu aprēķina, balstoties uz bērna pabalsta (<i>child allowance</i>) likmi, ko nosaka katram budžeta gadam. Uzturēšanas pabalsta dienas likme ir 1/3 no bērna pabalsta dienas likmes.	90 dienas no dienas, kad taisīts tiesas nolēmums par maksāšanas pieprasījuma paātrināto procedūru vai nolēmums par prasības nodrošināšanu.	No dienas, kad tiesa pieņēmusi nolēmumu, un ja nepieciešamie dokumenti Sociālā nodrošinājuma pārvaldē iesniegti 30 dienu laikā pēc tiesas nolēmuma.
4.	Lietuva	Bērns ar tiesas lēmumu piespriests vai tiesas apstiprinātajā līgumā noteiktos, uzturlīdzekļus nesaņem vai saņem daļēji.	Tiesas nolēmumā noteiktais apmērs, bet ne lielāks par minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kas atbilst MDL (minimālais dzīves līmenis) piemērojot koeficientu 1,5. 1 MDL atbilst LTL 130 (LVL 26,00), tātad uzturlīdzekļu apmērs nevar būt lielāks par LTL 195.	Līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai. Tiesības saņemt uzturlīdzekļus pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas ir personām invalīdu statusā, ja tas piešķirts pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas.	

Nr.	Valsts	Saņemšanas priekšnoteikumi	Apmērs (mēnesī)	Izmaksas periods	Brīdis, no kura uzsāk izmaksu
5.	Norvēģija	Bērnam līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, ja viņš nedzīvo kopā ar abiem vecākiem ar nosacījumu, ka bērns ne mazāk kā 12 mēnešus dzīvo Norvēģijā. Piešķirot uzturlīdzekļus, tiek izvērtēts ar bērnu kopā dzīvojošā vecāka materiālais stāvoklis – ienākumi, bērnu skaits, ģimenes statuss.	Piešķir 0 %, 50 %, 75 % vai 100 % no maksimālā apmēra 100% – NOK 1320 (LVL 105) 75 % – NOK 990 (LVL 79) 50 % – NOK 660 (LVL 52) Uzturlīdzekļi netiek piešķirti, ja vecāka ienākumi 320 reizes pārsniedz uzturlīdzekļu maksimālo apmēru. Neizvērtējot materiālo stāvokli, uzturlīdzekļus 100 % apmērā piešķir, ja: • nav noteikta paternitāte; • bērns ir adoptēts un dzīvo kopā ar vienu adoptētāju; • otrs vecāks ir miris un bērnam nepienākas bērna pensija; • bērns dzīvo viens vai ar personām, kas nav viņa vecāki.	Līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.	No pieteikuma iesniegšanas dienas. Izņēmuma gadījumā arī par 3 mēnešu periodu pirms pieteikuma iesniegšanas dienas.

Nr.	Valsts	Saņemšanas priekšnoteikumi	Apmērs (mēnesī)	Izmaksas periods	Brīdis, no kura uzsāk izmaksu
6.	Portugāle	• Parādnieks nav spējīgs samaksāt uzturlīdzekļus (bezdarbnieks, slims, fiziski nespējīgs vai lieto narkotikas). • Nepilngadīgajam nav personīgo ienākumu, kas būtu lielāki par valstī noteikto minimālo algu. • Nepilngadīgais nesaņem nekādus ienākumus no sava aizbildņa. • Bērns dzīvo Portugālē.	Uzturlīdzekļu apmēru un maksimālo limitu nosaka tiesa.	Līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.	
7.	Slovēnija	• Uzturlīdzekļi piešķirti saskaņā ar tiesas nolēmumu, pagaidu tiesas rīkojumu vai vienošanos ar Sociālā darba centru. • Uzturlīdzekļi nav maksāti vismaz 3 mēnešus pēc kārtas vai tie tiek maksāti neregulāri un pēdējo 12 mēnešu laikā izveidojies parāds par 3 mēnešiem. • Bērns ir Slovēnijas pilsonis ar pastāvīgo dzīvesvietu Slovēnijā vai ārvalsts pilsonis ar pastāvīgo dzīvesvietu Slovēnijā, ja to paredz savstarpējās starptautiskās vienošanās. • Uzturlīdzekļu piedziņa no bērna vecāka nav iespējama vai bērna likumiskais pārstāvis ir iesniedzis tiesā prasību par uzturlīdzekļu piedziņu un izpildes procedūra ilgst ilgāk par 3 mēnešiem.	Nolēmumā vai pusēm vienojoties noteiktais apmērs, bet ne lielāks par maksimāli noteiktu apmēru: • bērnam līdz 6 gadu vecumam – EUR 66,88; • bērnam no 6–14 gadiem – EUR 73,57; • bērnam no 14–18 gadiem – EUR 86,94. Maksājuma apmēru katru gadu pārskata un atbilstoši inflācijai nosaka Darba, ģimenes un sociālo lietu ministrija.	Līdz 15 gadu vecumam vai līdz 18 gadu vecumam ar nosacījumu, ka bērns nestrādā.	

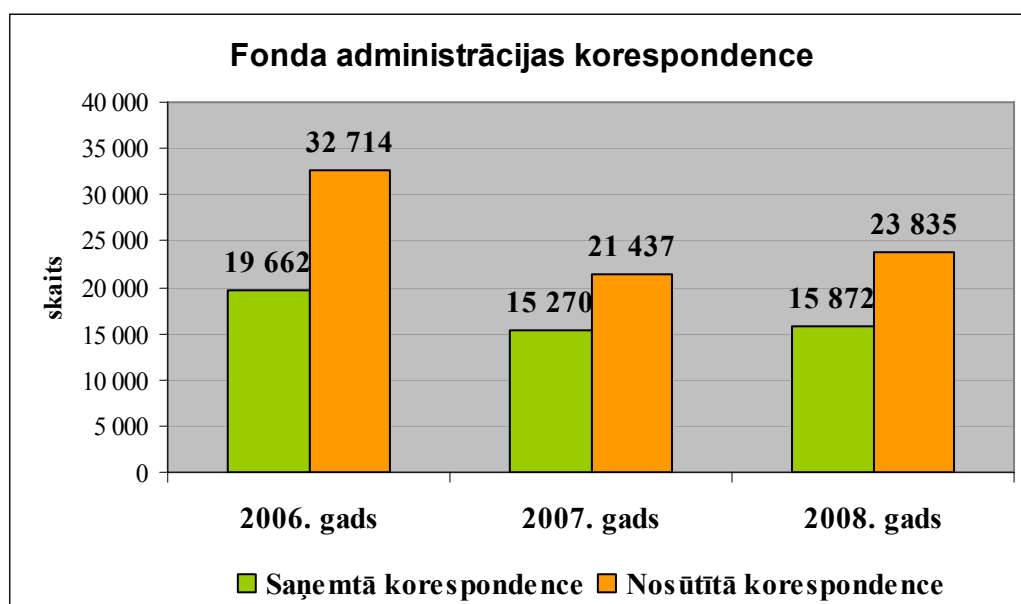
Nr.	Valsts	Saņemšanas priekšnoteikumi	Apmērs (mēnesī)	Izmaksas periods	Brīdis, no kura uzsāk izmaksu
8.	Somija	- Atbildīgais vecāks izvairās no uzturlīdzekļu maksāšanas. - Samazinājusies atbildīgā vecāka maksātspēja. - Bērnam nav noteikta paternitāte. - Noslēgta „nulles vienošanās”, saskaņā ar kuru vecāks uz noteiktu laiku ir atbrīvots no uzturlīdzekļu maksāšanas (slimība, bezdarbs, maksātspēja un tml.).	2008. gadā – EUR 129,91 2009. gadā – EUR 136,41 vai mazākā apmērā, ja tā noteikts vecākiem vienojoties vai ar tiesas spriedumu.	Līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.	No pieteikuma iesniegšanas dienas, izņēmuma gadījumā arī par periodu līdz 3 mēnešiem pirms pieteikuma iesniegšanas dienas.
9.	Vācija	- Bērns nav sasniedzis 12 gadu vecumu. - Bērns dzīvo pie vecāka, kurš audzina viņu viens. - No otra vecāka uzturlīdzekļi netiek saņemti, tiek saņemti tikai daļēji vai neregulāri. - Bērna dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta ir Vācija.	Vecajās federālajās zemēs: - bērnam līdz 6 gadiem – EUR 125; - bērniem no 6–12 gadiem – EUR 168. Jaunajās federālajās zemēs: - bērnam līdz 6 gadiem – EUR 109; - bērnam no 6–12 gadiem – EUR 149.	Kopumā – 72 mēnešus. Izmaksa tiek pārtraukta, kad bērns sasniedz 12 gadus vecumu (arī tajos gadījumos, kad uzturlīdzekļu avansa maksājums nav ticis izmaksāts pilnus 72 mēnešus).	Var izmaksāt arī ar atpakaļejošu datumu par mēnesi pirms iesnieguma saņemšanas dienas, ja uz šo laiku attiecināmi piešķiršanas nosacījumi.
10.	Zviedrija	- Persona, kurai ir pienākums uzturēt bērnu, to neveic vai veic nepietiekamā apmērā, maksājot mazāk nekā SEK 1273 mēnesī (LVL 97,13). - Bērnam nav noteikta paternitāte. - Bērnu adoptējis tikai viens no vecākiem.		Līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai vai līdz jūnijam tajā gadā, kad bērns sasniedz 20 gadu vecumu (ja mācās vidusskolā vai ģimnāzijā).	

5. Fonda administrācijas korespondence

208. gadā fonda administrācija kopumā reģistrējusi 32 253 dokumentus – 15 872 saņemtos un 23 835 nosūtītos. Salīdzinot ar 2007. gadu, ir palielinājies nosūtīto dokumentu skaits.

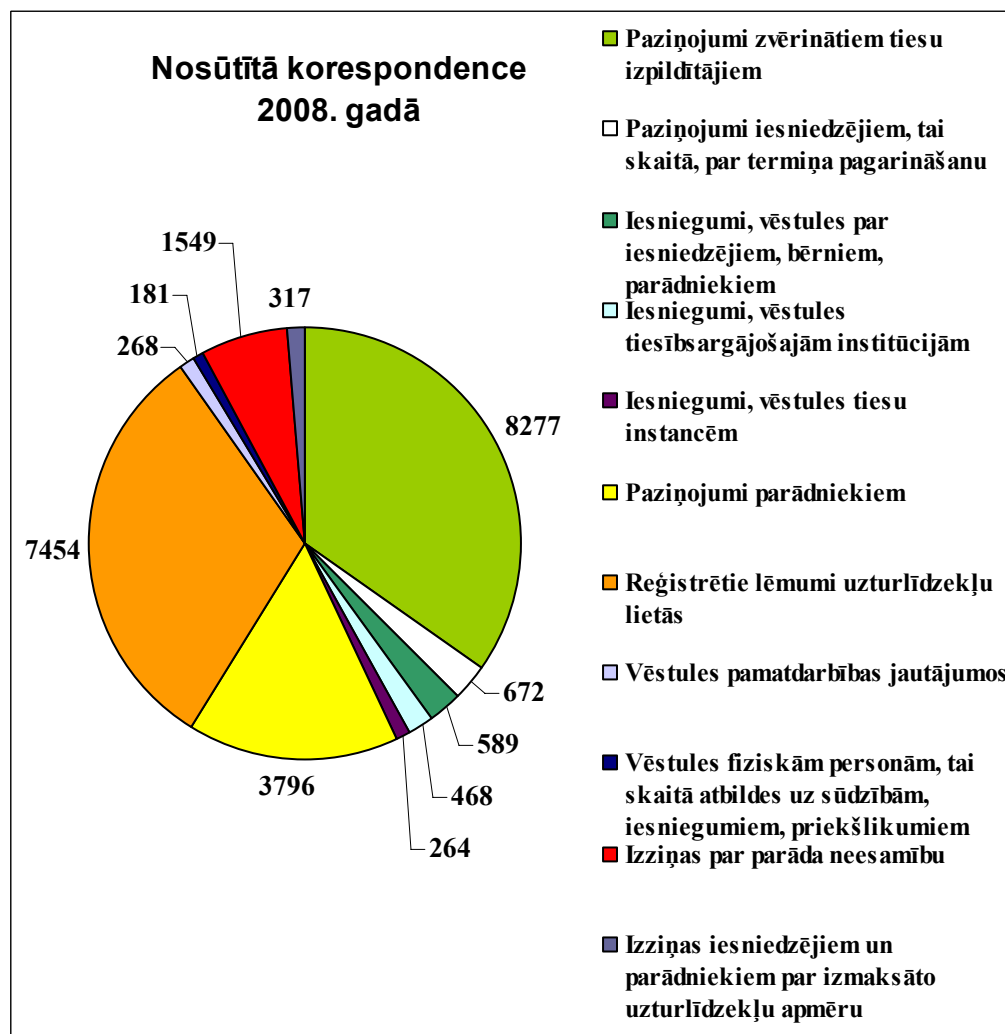
2007. gadā kopumā tika reģistrēti 36 707 dokumenti – 15 270 saņemtie un 21 437 nosūtītie. 2006. gadā no reģistrētajiem 52 376 dokumentiem 19 662 bija saņemtie, bet 32 714 – nosūtītie dokumenti. Pēdējo divu gadu laikā fonda administrācijā tika būtiski pārskatīta un optimizēta lēmumu pieņemšanas, kā arī dokumentu nosūtīšanas kārtība, kas devusi iespēju ekonomēt resursus, vienlaikus informācijas apmaiņu ar dažādām valsts institūcijām padarot efektīvāku.

Pārskata periodā fonda administrācija reģistrēja 23 835 nosūtītos dokumentus. 2008. gadā visbiežāk sarakste veikta ar zvērinātiem tiesu izpildītājiem, kuriem nosūtīti 8 277 dokumenti. No tiem 888 bijušas vēstules un iesniegumi zvērinātiem tiesu izpildītājiem par uzturlīdzekļu jautājumiem, bet 7 389 – paziņojumi zvērinātiem tiesu izpildītājiem par fonda administrācijas pieņemtajiem lēmumiem. Ievērojamu nosūtītās korespondences daļu – 7 454 dokumentus – veido informācija par uzturlīdzekļu lietās reģistrētajiem lēmumiem. Trešā skaitliski lielākā nosūtāmo dokumentu grupa ir paziņojumi parādniekiem par to, ka fonda administrācija ir sākusi izmaksāt uzturlīdzekļus viņu bērniem, sakarā ar ko persona kļuvusi par valsts parādnieku no fonda izmaksāto finanšu līdzekļu un likumisko procentu (6 % gadā) apmērā. Pārskata perioda laikā tika uzsākta arī izziņu par parāda neesamību nosūtīšana zvērinātiem tiesu izpildītājiem par tām lietām, kurās parādnieki bija pilnībā dzēsuši uzturlīdzekļu parādu un tam aprēķinātos procentus. 2008. gadā tika nosūtītas 1 549 šādas izziņas. 2008. gadā parādniekiem un iesniedzējiem pēc

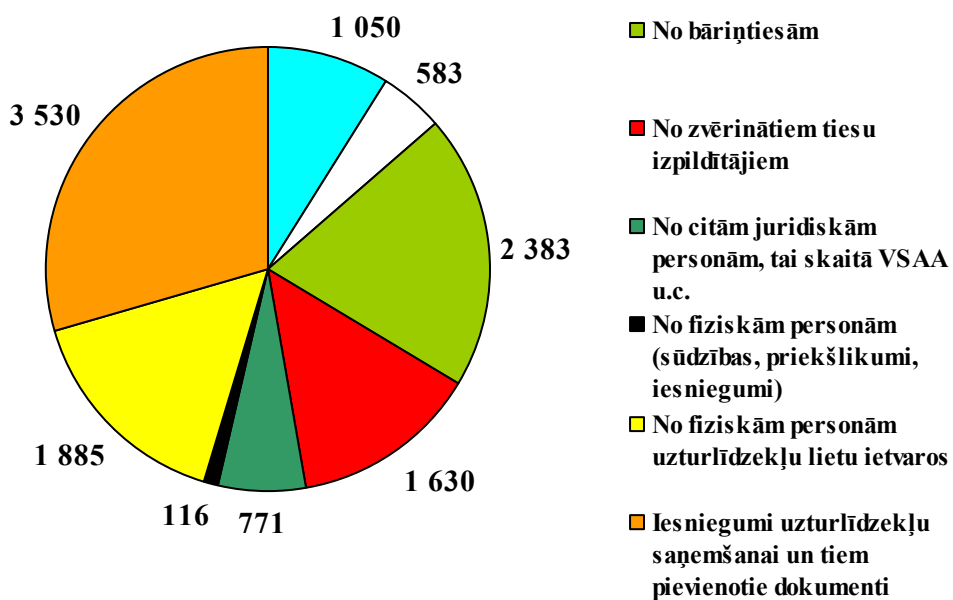
pieprasījuma tika nosūtītas kopumā 317 izziņas par bērnam izmaksāto uzturlīdzekļu apmēru.

Pārējās nosūtītās korespondences apjoms, salīdzinot ar 2007. gadu, nav būtiski mainījies.

Fonda administrācija 2008. gadā reģistrējusi 15 872 saņemtus dokumentus. Visvairāk dokumentu – 3 530 – saņemti kā iesniegumi (un tiem pievienotie dokumenti) par uzturlīdzekļu saņemšanu. Otra lielākā saņemto dokumentu grupa – kopskaitā 2 383 – bija sūtījumi no bāriņtiesām. Bāriņtiesas fonda administrāciju informē par pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar aprūpes un aizgādības tiesību piešķiršanu vai atņemšanu fiziskām personām. Trešo skaitliski lielāko saņemto dokumentu grupu veido dokumenti, kas saņemti no fiziskām personām uzturlīdzekļu lietu ietvaros, kā arī no zvērinātiem tiesu izpildītājiem pamatdarbības jautājumos – 1 630 dokumenti. Ievērojams bijis arī no tiesībsargājošajām institūcijām saņemto dokumentu skaits – 1 050 dokumenti.

Saņemtā korespondence 2008. gadā

III BUDŽETA INFORMĀCIJA

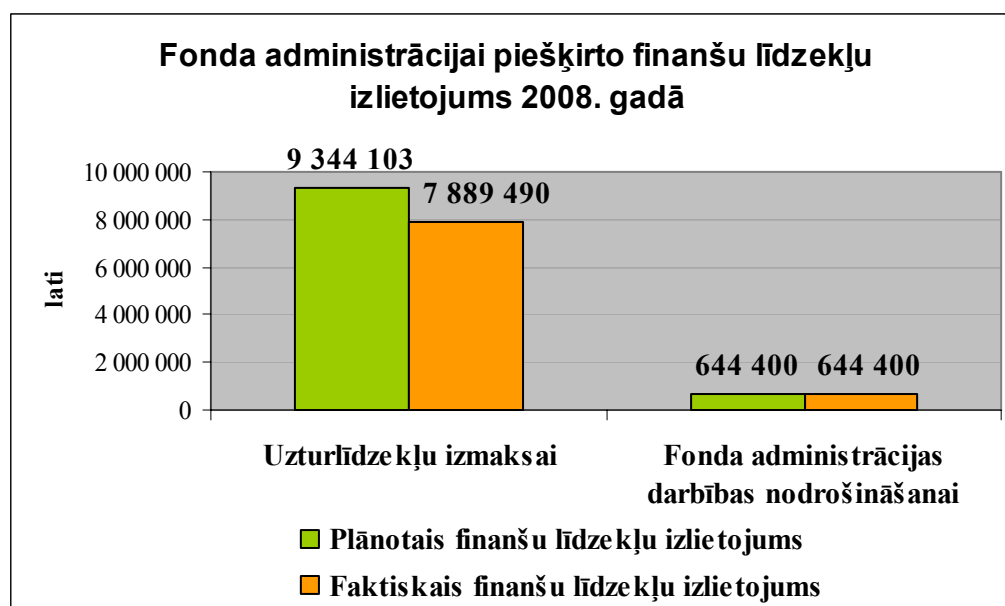
6. No valsts budžeta saņemto finanšu līdzekļu izlietojums

6.1. Finanšu līdzekļi uzturlīdzekļu izmaksu nodrošināšanai

Pārskata periodā fonda administrācijai no valsts budžeta līdzekļiem tika piešķirti 9 988 503 lati. No minētās summas uzturlīdzekļu izmaksu nodrošināšanai tika atvēlēti 9 344 103 lati, bet fonda administrācijas darbības nodrošināšanai – 644 400 lati.

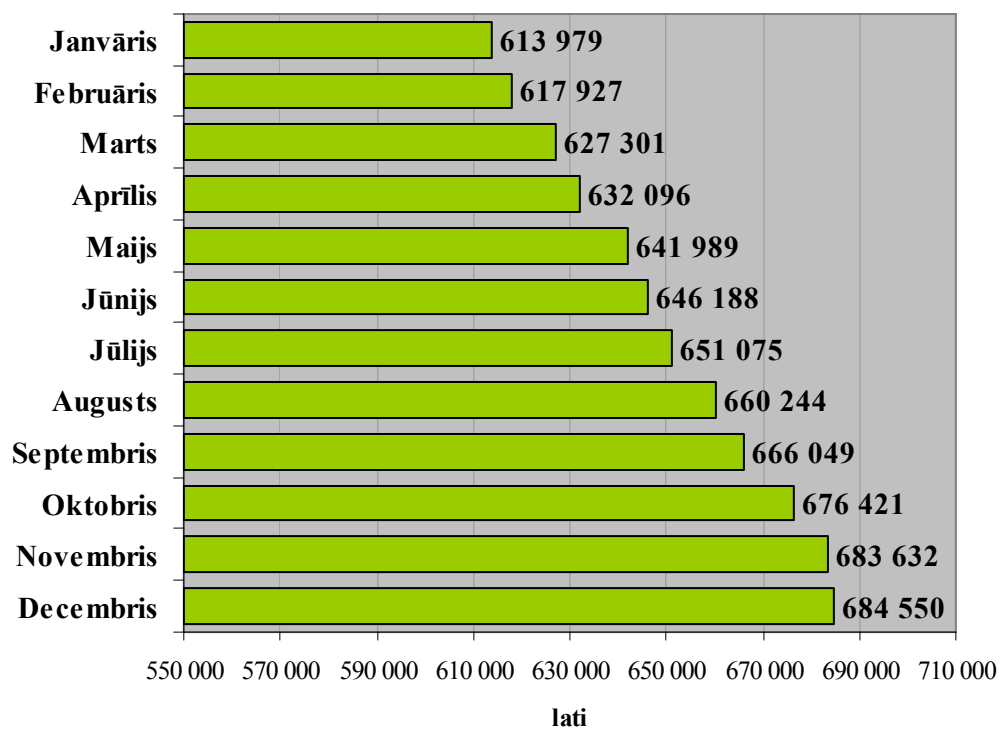
2008. gadā uzturlīdzekļu izmaksās bērniem fonda administrācija izlietoja 7 889 490 latus jeb 84,43 % no plānotajiem valsts finanšu līdzekļiem uzturlīdzekļu izmaksu nodrošināšanai. Salīdzinot ar 2007. gadu, kad uzturlīdzekļos bērniem tika izmaksāti 5 624 758 lati, 2008. gadā izmaksu apjoms palielinājās par 2 264 732 latiem.

Fonda administrācijas darbības nodrošināšanai pārskata periodā no valsts budžeta līdzekļiem tika piešķirti 644 400 lati, un minētā summa pilnā apmērā tika izlietota plānotajam mērķim.

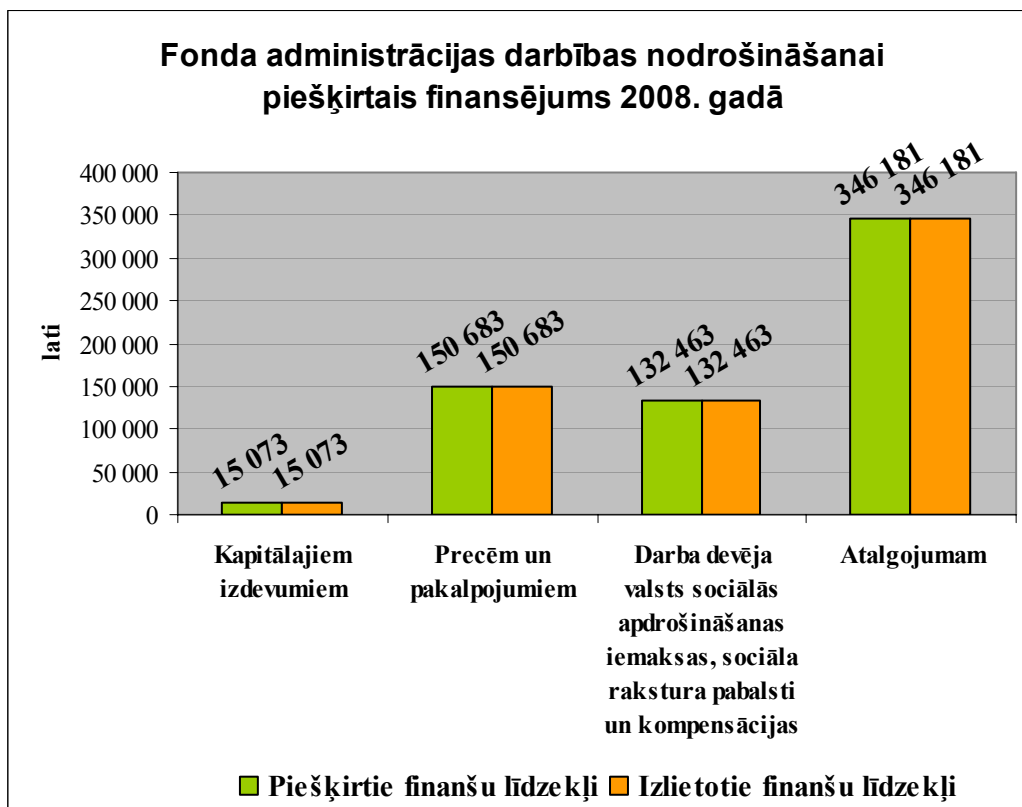

2008. gadā bija vērojama vienmērīga tendence katru mēnesi palielināties izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēram. Janvārī uzturlīdzekļiem tika izmaksāti 613 979 lati, bet decembrī – 684 550 lati. 2008. gadā katru mēnesi uzturlīdzekļos bērniem vidēji tika izmaksāti aptuveni 657 000 lati.

**Fonda administrācijas izmaksas uztur līdzekļi
2008. gadā (sadalījums pa mēnešiem)**

6.2. Finanšu līdzekļu izlietojums fonda administrācijas darbības nodrošināšanai

6.2.1. Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	8 212 075	8 804 829	9 209 905
1.1.	dotācijas	7 241 999	8 052 729	8 052 729
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	970 076	750 000	1 155 076
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība		2 100	2 100
2	Izdevumi (kopā):	6 234 005	9 988 503	8 533 889
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	6 196 516	9 973 430	8 518 816
2.1.1.	sociālie pabalsti	5 624 758	9 344 103	7 889 490
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	571 758	629 327	629 326
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	37 489	15 073	15 073
	Naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-1 978 070	1 183 674	-676 016
	Atlikums gada sākumā	536 013	1 183 674	1 183 674
	Atlikums gada beigās	1 183 674		1 155 076
	Slēgtie budžeta asignējumi (-)	-1 330 409		-704 614

6.2.2. Pārskats par Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas 2008.gada politikas un darbības rezultātiem un rezultatīvo rādītāju izpildi

Programmas vai apakš-programmas kods	Ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes budžeta programmu un apakšprogrammu, politikas un darbības rezultātu nosaukums	Plānotais rādītājs	Izpilde	Skaidrojums, ja izpilde neatbilst plānotajam rādītājam
1	2	3	4	5
	Budžeta programmas vai apakšprogrammas nosaukums			
02.00.00.	Programma „Uzturlīdzekļu garantiju fonds”			
02.01.00.	Apakšprogramma „Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija”			
	Politikas rezultāts* 1. Samazināsies vecāku skaits, kuru vietā valstij nepieciešams maksāt uzturlīdzekļus bērniem (prognoze % vecāku skaitam, kuru vietā uzturlīdzekļus maksā valsts pret izpildu lietu skaitu par uzturlīdzekļu piedziņu, kuras atrodas tiesu izpildītāju lietvedībā)	40	60	<i>Zemāk minētais skaidrojums.</i>
	Darbības rezultāti:			
	1. Izbeigto izmaksu skaits no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, kad vecāki labprātīgi sākuši nodrošināt bērnus ar uzturlīdzekļiem.	600	434	Iestādes darbības rezultāti neatbilst plānotajam, jo ekonomiskā krīze, kura skārusi iedzīvotāju ienākumus, atstājusi sekas uz iedzīvotāju materiālo un finansiālo stāvokli. Samazinoties darba algām un pieaugot bezdarbam, palielinās to iedzīvotāju skaits, kuriem nepieciešami papildu līdzekļi izdzīvošanai. Nelabvēlīgo apstākļu ietekmē gada beigās fonda administrācijā pieauga jaunu iesniedzēju skaits, kā arī mazāk kļuva to vecāku, kuri paši spēj nodrošināt savus bērnus ar uzturlīdzekļiem.
	2. Iesniegumu skaita samazināšanās par uzturlīdzekļu izmaksu no Uzturlīdzekļu garantiju fonda. Prognozējamais saņemto iesniegumu skaits fonda administrācijā.	3000	3530	
	3. Izpildu lietu skaits par uzturlīdzekļu piedziņu, ar kurām fonda administrācija ir iepazinusies, apmeklējot tiesu izpildītāju.	2500	X	Tika optimizēts piedziņas process.

	4. Nodrošināta Latvijas pārstāvība Eiropas Savienības un Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences ietvaros rīkotajās sanāksmēs jautājumos par pārrobežu uzturlīdzekļu un cita veida ģimenes uztura piedziņu.	4	13	Ņemot vērā to, ka 2008. gadā Slovēnijas prezidentūras laikā kā prioritārs tika izvirzīts jautājums par Priekšlikuma Eiropas Padomes Regulai par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (turpmāk – regula) izstrādes turpināšanu, bet Francijas prezidentūras laikā panākt šīs regulas pieņemšanu 2008. gada beigās, tika rīkotas intensīvas Eiropas Savienības Padomes Civillietu komitejas sanāksmes.
02.02.00.	Apakšprogramma „Uzturlīdzekļu fonds”			
	Darbības rezultāti:			
	1. Regresa kārtībā atgūtie finanšu līdzekļi	LVL 750 000	LVL 1 155 076	Optimizējot piedzinēja tiesības, tika panākta pašu ieņēmumu palielināšanās – regresa kārtībā atgūto līdzekļu apmērs tika pārsniegts par 405 076 latu.
	2. Ar uzturlīdzekļiem nodrošināto nepilngadīgo bērnu skaits	21000	18890	2008. gadā uzturlīdzekļu izmaksa tika nodrošināta 18 890 bērniem. 2 804 bērniem izmaksas tika izbeigtas.
	3. Parādnieku skaits	15000	14928	No fonda darbības uzsākšanas parādsaistības pilnībā dzēstas 1 547 lietās.

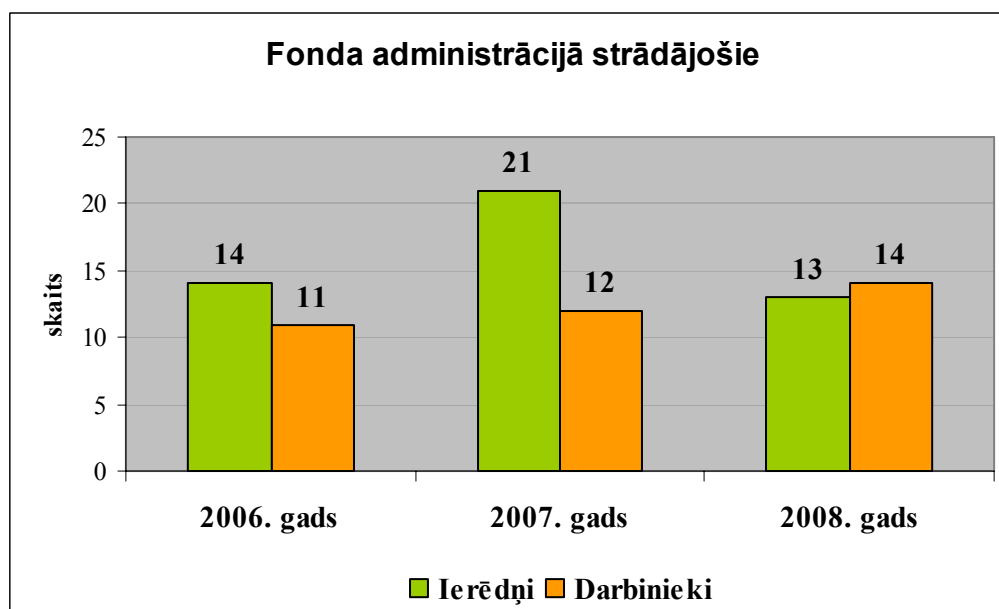

IV PERSONĀLS

7. Personālvadība

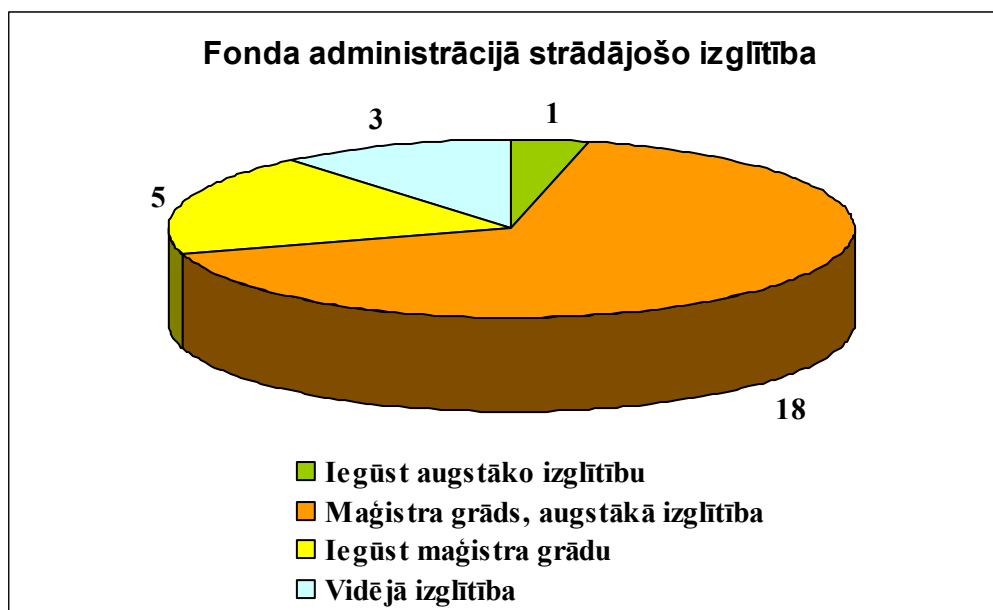
Pārskata perioda beigās fonda administrācijā strādāja 27 cilvēki (no tiem 4 darbinieces atradās bērnu kopšanas atvaļinājumā) – 13 ir ierēdņi un 14 darbinieki. Strādājošo kopējais skaits, salīdzinot ar 2007. gadu, fonda administrācijā samazinājies par 6 cilvēkiem. Darbinieku skaita samazinājums saistīts ar veikto optimizācijas procesu uzsākšanu fonda administrācijā un Piedziņas departamenta reorganizāciju.

2008. gadā fonda administrācijā strādāja 24 sievietes un 3 vīrieši. Pārskata periodā fonda administrācijā darbā pieņemtas 5 personas – 1 ierēdnis un 4 darbinieki. Pārskata periodā darba attiecības tika pārtrauktas ar 11 darbiniekiem – 9 ierēdņiem un 2 darbiniekiem.

Fonda administrācijā strādājošo vecuma amplitūda 2008. gadā bija no 23 līdz 48 gadiem. Vidējais strādājošo vecums fonda administrācijā, salīdzinot ar 2007. gadu, pārskata periodā palicis nemainīgs – 32 gadi. 15 fonda administrācijas darbinieki bija vecumā līdz 30 gadiem, bet 12 darbinieki bija vecāki par 31 gadu.

Vairākums fonda administrācijā strādājošo – 18 darbinieki un ierēdņi – ieguvuši augstāko izglītību vai maģistra grādu savā specialitātē. 5 fonda administrācijas darbinieki 2008. gadā turpināja mācības augstskolā, lai iegūtu maģistra grādu, bet vēl viens darbinieks – augstāko izglītību. Trim fonda administrācijas darbiniekiem bija vidējā izglītība.

Lai pilnveidotu savas profesionālās zināšanas, kā arī paaugstinātu kvalifikāciju, 2008. gadā fonda administrācijas darbinieki apmeklēja mācību kursus un seminārus. Nozīmīgāko mācību kursu un semināru tēmas bija saistītas ar personas datu tiesisko aizsardzību, svešvalodu zināšanu pilnveidošanu, kā arī zināšanu apguvi grāmatvedības un finanšu jomā.

V KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

8. Komunikācija ar sabiedrību

8.1. Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem

Pārskata perioda sākumā fonda administrācija noteica būtiskākos sabiedrisko attiecību darbības virzienus. Kā prioritārie tika atzīta sadarbība ar reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, ikmēneša darbības rezultātu publicitātes nodrošināšana, fonda administrācijas mājas lapas satura pilnveidošana, kā arī līdzdalība uzturlīdzekļu parādniekiem un saņēmējiem nosūtāmo paziņojumu tekstu izstrādē.

Turpinot veiksmīgo un pastāvīgo sadarbību ar reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem, fonda administrācija apkopoja un regulāri sagatavoja informāciju par jaunumiem un rezultātiem, kas skar katra konkrētā reģiona iedzīvotājus. Tāpat tika sniegta regulāra fonda administrācijas statistiskā informācija par iesniedzēju, bērnu un parādnieku skaitu katrā no reģioniem un notikušajiem tiesu procesiem pret uzturlīdzekļu parādniekiem pilsētu un rajonu tiesās, kā arī reģionu apgabaltiesu instancēs. Reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem tika sagatavota un nosūtīta informācija par specifiskiem gadījumiem uzturlīdzekļu saņemšanā, piemēram, skaidrots bērniem izmaksājamo uzturlīdzekļu apmērs, uzturlīdzekļu izmaksas kārtība un normas, kas nosaka uzturlīdzekļu izmaksu uzsākšanas termiņus.

Pārskata perioda laikā, sadarbojoties ar plašsaziņas līdzekļiem, tika nodrošināta sabiedrības informēšana gan par aktualitātēm uzturlīdzekļu saņemšanas jautājumos, gan par fonda administrācijas darbības rezultātiem, gan par izmaiņām tiesību aktos, kas skar uzturlīdzekļu saņemšanu. Ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību tika sniegtas dažādas konsultācijas jautājumos, kas skar uzturlīdzekļu piedziņu no parādniekiem, valsts garantēto minimālo uzturlīdzekļu saņemšanas nosacījumus un vēl citus jautājumus.

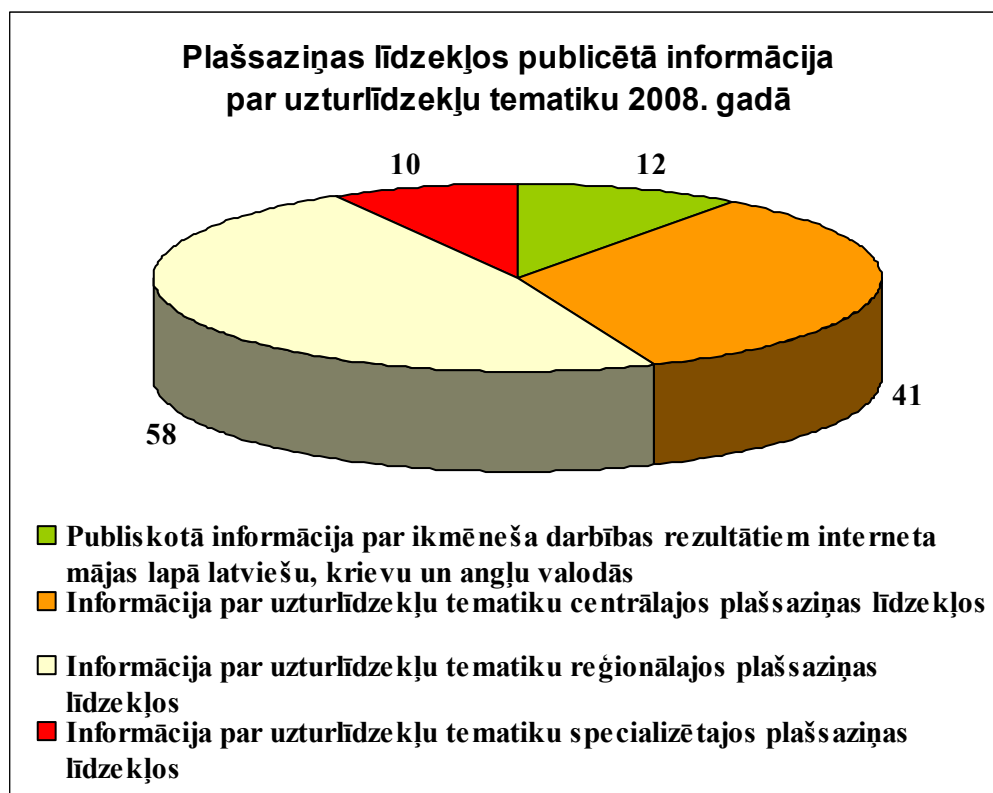
Centrālajiem plašsaziņas līdzekļiem tika sniegta informācija par jauno Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzēju un parādnieku reģistra interneta pārlūkprogrammu, kas atvieglo informācijas iegūšanu privātpersonām, kā arī valsts un pašvaldību iestādēm. Minētā programma privātpersonām pieejama, izmantojot internetbanku pakalpojumu „Tavi dati”. Savukārt tādām valsts un pašvaldību iestādēm kā sociālie dienesti, bāriņtiesas, policija, prokuratūra un tiesu iestādes, kā arī zvērinātiem tiesu izpildītājiem, iegūstot piekļuves tiesības, ir iespēja ietaupīt laiku un iegūt savam darbam nepieciešamos datus par iesniedzējiem (vecākiem, kuri saņem uzturlīdzekļus bērnam), bērniem, parādniekiem, kā arī par lēmumiem uzturlīdzekļu lietās.

Informācija par sekām, kādas iestājas, ja vecāks pārcēlies dzīvot uz ārvalstīm vai devies turp strādāt, izvairoties no uzturlīdzekļu maksāšanas savam bērnam, tika sagatavota arī ārvalstīs latviešu valodā iznākošajiem plašsaziņas līdzekļiem. Ārvalstīs dzīvojošajiem Latvijas iedzīvotāji sniegta informācija par gadījumiem, kad vecāki savas nezināšanas dēļ ir kļuvuši par uzturlīdzekļu parādniekiem, lai gan no sava bērna uzturēšanas nav izvairījušies. Publicitātes materiālos tika sniegti padomi par iespēju pārbaudīt informāciju

par savu esamību vai neesamību Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas iesniedzēju un parādnienu reģistrā.

Pārskata periodā regulāri tika aktualizēta un publiskota informācija par tiesu procesiem pret uzturlīdzekļu parādnikiem un viņiem piemērotajiem sodiem. Vairāki materiāli tika sagatavoti specializētajiem plašsaziņas līdzekļiem, piemēram, par koncepciju izmaksāt uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantiju fonda bērniem pēc pilngadības sasniegšanas, ja viņi turpina izglītošanos.

Fonda administrācijas darbinieki 2008. gadā vairākkārt piedalījušies radio un televīzijas raidījumos, kā arī snieguši intervijas drukātajiem un elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem. Ar nepieciešamo informāciju un statistiku nodrošināti visi studenti, kuri pārskata perioda laikā vērsās fonda administrācijā, lai iegūtu informāciju zinātniski pētniecisko darbu izstrādei par jautājumiem, kas saistīti ar fonda administrācijas darbību un uzturlīdzekļu piedziņu bērniem.

8.2. Interneta mājas lapa

2008. gada pirmajā pusgadā tika pabeigta fonda administrācijas interneta mājas lapas www.ugf.gov.lv (www.uzturlidzekli.lv) saturiskā pārveide atbilstoši MK noteikumiem „Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā”, izveidojot vairākas jaunas sadaļas, kā arī pārstrukturējot esošo informāciju atbilstoši MK noteikumu prasībām. Papildus tika rediģētas un informatīvi papildinātas esošās interneta mājas lapas sadaļas.

Fonda administrācijas būtiskāko darbības rezultātu apkopojums mājas lapā tika nodrošināts ne tikai latviešu, bet arī krievu un angļu valodās, tādējādi dodot iespēju aktuālo informāciju iegūt plašākam interesentu lokam.

Interneta mājas lapa radīta ar mērķi, lai vienuviet apkopotu visu nozīmīgāko informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar uzturlīdzekļu saņemšanu un fonda administrācijas darbu. Mājas lapā pieejami arī skaidrojumi par tiesas procesiem uzturlīdzekļu piedziņas lietās, tiesu izpildītāju darbu, kā arī par parādnieku atbildību, kas iestājas, ja netiek maksāti uzturlīdzekļi saviem bērniem. Tāpat šajā vietnē atrodami normatīvie akti, kas skar uzturlīdzekļu jautājumus. Mājas lapā ievietota tiesu un zvērinātu tiesu izpildītāju kontaktinformācija, kā arī informācija par medicīnas iestādēm, kurās iespējams veikt DNS analīzes un bezmaksas juridiskās palīdzības centru tālruni un adreses. Mājas lapā pieejama arī vēl cita noderīga informācija.

2008. gadā potenciālie un esošie fonda administrācijas pakalpojumu saņēmēji aktīvi izmantoja fonda interneta mājas lapā izveidoto sadaļu „Vieta jūsu jautājumiem”. Tajā ikvienam ir iespēja uzdot jautājumus par uzturlīdzekļu piedziņu bērniem un saņemt izsmeļošu fonda administrācijas atbildi. Pārskata periodā ievietošanai fonda interneta mājas lapā tika sagatavotas 358 atbildes.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā noteikts, ka fonda administrācijai, pieņemot lēmumu par uzturlīdzekļu izmaksu, par to jāpaziņo parādniekam, taču, ja viņa dzīvesvieta nav zināma, paziņojumu par izmaksas uzsākšanu tiek publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”. Kopš 2005. gada novembra informācija par laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” publicētajiem paziņojumiem parādniekiem tiek publicēta arī fonda administrācijas mājas lapā. Pārskata periodā mājas lapā ievietotas 12 publikācijas ar laikraksta „Latvijas Vēstnesis” datumu un numuru, kurā atrodami publicētie paziņojumi parādniekiem par uzturlīdzekļu izmaksas uzsākšanu viņu bērnam.

VI PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

9. Fonda administrācijas prioritātes 2009. gadā

1. Pildot valdības rīcības plānā noteikto, izstrādāt Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma grozījumu projektu, lai realizētu koncepciju par uzturlīdzekļu izmaksu no Uzturlīdzekļu garantiju fonda bērniem pēc pilngadības sasniegšanas, ja viņi turpina izglītošanos. Saskaņā ar Ministru kabineta atbalstīto variantu no 2010. gada ar valsts garantēto minimālo uzturlīdzekļu apmēru līdz 19 gadu vecuma sasniegšanai tiks nodrošināti tie jaunieši, kas turpinās iegūt vidējo vispārējo vai profesionālo izglītību.

2. Uzsākt pasākumus, kas saistīti ar Hāgas Konvencijas par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu parakstīšanu un ratifikāciju, ievērojot Kopienas kompetences aspektus, un Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās ieviešanas nodrošināšanu. Minētie starptautiskie instrumenti paredz ieviest jaunu un efektīvu sadarbības modeli starp valstīm, proti, izveidot centrālās iestādes, kas atvieglotu uzturlīdzekļu prasību pārrobežu piedziņu, veicot starptautisko iesniegumu apstrādi, sniedzot palīdzību iedzīvotājiem un veicinot valstu tiesisko sadarbību, kā arī nosakot citus noteikumus, kas vērsti uz uzturēšanas lietu risināšanas atvieglošanu. Ņemot vērā minēto, 2009. gadā plānots sākt darbu pie normatīvi tiesiskās bāzes sagatavošanas, t.sk. veicot izpēti un apzinot nepieciešamību veikt izmaiņas esošajā normatīvajā regulējumā, kā arī sadarbībā ar citām iesaistītajām institūcijām izstrādāt efektīvākos mehānismus, kas nodrošinātu sekmīgu minētās Regulas īstenošanu Latvijā.